

RODE LAND

REALISATIES 2024
ACTIES 2025

RODELANDPROJECT

OVERZICHT REALISATIES 2024 EN ACTIES 2025

INHOUDSTAFEL

Inhoudstafel	1
Verder samenwerken aan het Rodelandproject	3
Overzicht realisaties 2024.....	4
1. Oogstlandschap	6
2. Kleine Landschapselementen (KLE)	21
3. Waterlandschap	26
4. Natuurontwikkeling.....	34
5. Beleving & communicatie	47

Overzicht acties 2025	56
1. Oogstlandschap	57
2. Kleine Landschapselementen (KLE)	62
3. Waterlandschap	63
4. Natuurontwikkeling	67
5. Beleving & communicatie	71
Rodeland en deelprojecten financieel	73
Basisfinanciering project & uitgaven	73
PDPO-project “Samen+Werken aan het landbouwlandschap in Rodeland”	76
Water+Land+Schap 2.0 ‘Klimaatrobuuste vallei van de Molenbeek/Gondebeek en Driesbeek’	78
Rodelandbrood	79
Wetenschap in Rodeland op Wieltjes	82
Projectsubsidie Natuur (PSN) amfibieëntunnels Landskoutersesteenweg-Lembergestraat	82

VERDER SAMENWERKEN AAN HET RODELANDPROJECT

Binnen het landschapsproject Rodeland, op het grondgebied van de gemeenten Gavere, Melle, Merelbeke en Oosterzele, werken 20 partners sinds juli 2019 samen om het landschap rond de Makegemse bossen, het Gentbos, het Aelmoeseneiebos en de beekvalleien van de Gondebeek, de Molenbeek en de Driesbeek te versterken en verder te ontwikkelen. Dat doen ze met concrete acties op het terrein.

Met de ondertekening van het addendum bij de bestaande samenwerkingsovereenkomst in 2022 herbevestigden de 20 partners hun engagement tot eind 2025.

Met een projectbudget van 87.000 euro per jaar, gefinancierd door het Agentschap voor Natuur en Bos, het Provinciebestuur Oost-Vlaanderen (Dienst Klimaat, Milieu & Natuur & Dienst Landbouw & Platteland), de gemeenten Merelbeke-Melle, Oosterzele en Gavere en de Bosgroep Oost-Vlaanderen, zullen er de komende jaren nieuwe concrete acties op het terrein worden voorbereid en uitgewerkt. Het gaat om initiatieven rond bos- en natuurherstel, verbrede landbouw, kleine landschapselementen, integraal waterbeheer, zachte recreatie, erfgoed en onderzoek,...

OVERZICHT REALISATIES 2024

30 juni 2024 liep het **PDPO-project “Samen+Werken aan het landbouwlandschap in Rodeland”** ten einde. Op het slotmoment van 26 juni konden we terugblikken op een aantal mooie realisaties in Rodeland dankzij dit project, zoals 3 ha bloemenranden langs akkers bij landbouwers in Rodeland, één gezamenlijk subsidiereglement voor houtige kleine landschapselementen in de vier Rodelandgemeenten en een zeer succesvolle demo met opleiding fytolicensie rond niet-kerende bodembewerking bij een landbouwbedrijf in Scheldewindeke.

In het kader van het **Waterlandschapsproject 2.0 “Klimaatrobuuste vallei van de Molenbeek/Gondebeek en Driesbeek”** werden in 2024 al een aantal acties gerealiseerd op het terrein, maar 2024 was vooral een jaar van voorbereidingen achter de schermen: terreinopmetingen, plannen uitwerken, besprekingen met alle betrokken eigenaars, omgevingsvergunningen opmaken, bestekken uitschrijven,... Benieuwd naar de uitrol van al deze acties op het terrein in 2025 en 2026!

De effectieve uitvoering van het Aquafinproject rond de afkoppeling van het regenwater en zuivering van het afvalwater van Landskouter startte in 2024. De realisatie van dit project zal niet alleen zorgen voor een betere waterkwaliteit in de Gondebeekvallei, maar ook voor een ontsnippering van de Gondebeekvallei voor amfibieën en kleine zoogdieren dankzij de nieuwe **amfibieëntunnels onder de Landskoutersesteenweg-Lembergestraat** die geïntegreerd werden in dit rioleringsproject.

Het **Landschapsfeestje Rodeland** van 26 mei op het kasteeldomein Borgwal in Gavere zullen we niet snel vergeten: wandelen en fietsen langs trage wegen met interessante stopplaatsen, feest op het binnenplein met infostandjes en toffe workshops, heerlijke korte keten producten uit Gavere, een 350-tal enthousiaste deelnemers en... een waar weerspektakel met hagel en stortregen!

En er is nog veel te vertellen over wat er allemaal gebeurd is in Rodeland in 2024: een overzicht van de belangrijkste acties van de Rodelandpartners volgt hierna in tekst en beeld per thema: oogstlandschap, kleine landschapselementen (KLE), waterlandschap, natuurontwikkeling en beleving en communicatie. Heel wat acties zijn onder te brengen bij meerdere thema's, maar worden slechts één keer vermeld.

1. OOGSTLANDSCHAP

SLOTEVENEMENT MET VELDBEZOEK: BESTUIVERS, BLOEMENRANDEN EN BODEMLEVEN OP DE PROEFVELDEN IN BOTTELARE' – PDPO

Op 26 juni 2024 werd op de Proefhoeve van Bottelare (HOOGENT-UGENT) aan het publiek een overzicht gegeven van de realisaties van het plattelandproject (PDPO) 'Samen+Werken aan het landbouwlandschap in Rodeland' van de afgelopen 2,5 jaar. Aan dit slotevenement namen 24 personen deel.

Daarna werd een bezoek gebracht aan de **meerjarige bloemenrand** waar dit keer stil gestaan werd bij het belang van bloemenranden voor **bestuivers**. Onder andere de resultaten van de monitoringsstudie van meerjarige bloemenakkers in agrarisch gebied werd toegelicht door de onderzoekers. Deze studie onderzoekt onder meer de effecten van sinusbeheer¹ op vegetatie en hoe dit het voedselaanbod en het leefgebied voor insecten verbetert. Ook het potentieel van bestuivers om de opbrengst van lupines te verhogen, kwam aan bod.

Tijdens het bezoek aan de proef rond het inwerken van **houtsnippen** in de bodem, werd stil gestaan bij de positieve impact van houtsnippen op het microbieel bodemleven in akkers.

¹ Sinusbeheer is een maaitechniek die gebruikt maakt van bochtige maailijnen ipv rechte maailijnen.

Tot slot ging ook aandacht naar de resultaten van de proeven rond gewasdiversiteit en teeltrotatie van granen, bieten, maïs en vlinderbloemigen, specifiek wat de effecten op de **bodem** betreft.

MEERJARIGE BLOEMENRANDEN – PDPO-PROJECT

Wat de bloemenranden betrof, lag in 2024 de nadruk op communicatie en administratieve omkadering. In het voorjaar van 2024 werden enkele landbouwers die bloemenranden hebben ingezaaid ihkv ons PDPO-project geïnterviewd door een studente uit de opleiding Agro- en Biotechnologie (optie Landbouw) aan de HOGENT. Hiervan werden een aantal korte filmpjes gemaakt. Er werden ook extra borden bij de bloemenranden geplaatst ter verhoging van de zichtbaarheid in het landschap.

De vergoedingen voor de aanleg en/of het behoud van de meerjarige bloemenranden werden uitbetaald aan de landbouwers.

Alle landbouwers die een bloemenrand hadden ingezaaid in de loop van het project kregen aan het einde nog een mailtje ivm bedanking deelname en doorverwijzing naar de gemeentelijke subsidiereglementen en andere kanalen, zoals beheerovereenkomst VLM en ecoregelingen, voor verdere ondersteuning voor hun bloemenranden.

In 2024 werden 13 landbouwers in de Rodelandgemeenten individueel begeleid door Boerennatuur Vlaanderen vnl. voor het inzaaien en beheren van bloemenranden via een bedrijfsbezoek, telefonisch of per mail.

BIJENHOTELS EN MONITORING BESTUIVERS OP DE ONDERZOEKSKOUTER – INSTITUUT VOOR LANDBOUW-, VISSERIJ- EN VOEDINGSONDERZOEK (ILVO)

Net zoals in 2023, werden ook in 2024 bestuivers op de Onderzoekskouter gemonitord in het kader van het Europees project *SPRING (Strengthening Pollinator Recovery through INDicators and monitorinG)*. In 2024 werden op 3 verschillende locaties op de ILVO-sites 3 bijenhôtels voor solitaire bijen geplaatst, vergezeld van een infobord. Met het infobord geeft het ILVO aan voorbijgangers toelichting over wilde bijen en tips om wilde bijen, hommels en andere bestuivers te ondersteunen in de eigen tuin.

RODELANDBROOD

Dit project gaat over een **lokaal korte keten initiatief rond brood en broodproducten**: landbouwers – molenaar – bakkers – lokale consument en dit in de regio van Rodeland.

De Provincie en de 4 Rodelandgemeenten willen met dit project een duurzame samenwerking tot stand brengen tussen de verschillende ketenpartners om zo de volgende globale doelstellingen te realiseren:

- Consument opnieuw dichterbij de grondstof van het brood en bij de verschillende ketenpartners brengen;
- Landbouwer een eerlijke prijs voor zijn product geven en zijn rol binnen de keten zichtbaarder maken;
- Ambacht van de lokale warme bakker in de kijker plaatsen;
- Een hoogstaand kwalitatief product afkomstig van eigen bodem op het bord van de consument brengen.

De eerste baktarwe werd ingezaaid in het najaar van 2021 en het Rodelandbrood werd feestelijk gelanceerd op 30 november 2022. De korte keten van het Rodelandbrood bestond in **2024** uit:

- 2 landbouwers uit Lemberge die in najaar 2023 een 5,2-tal ha baktarwe hebben ingezaaid en vervolgens in juli 2024 geoogst. In oktober 2024 werd de baktarwe ingezaaid voor oogst 2025;
- 1 molenaar uit Oudenaarde;
- 8 bakkers die elk een of meerdere Rodelandbroden bakken volgens hun eigen recept met de Rodelandbloem als basis, zonder toevoeging van additieven. Deze lokale warme bakkers zijn gevestigd in Melle (1), Merelbeke (3), Oosterzele (2), Gavere (1) en Oostakker (1);
- Ook aan de thuisbakkers wordt gedacht, Rodelandbloem en Rodelandvolkorenmeel zijn te koop in de hoevewinkel van een van de landbouwers.

Maak kennis met de verschillende ketenpartners en het verhaal achter het Rodelandbrood via de [webpagina van het Rodelandbrood](#).

Een kort overzicht van de **belangrijkste realisaties uit 2024**, naast het werk van de ketenpartners mbt productie van het Rodelandbrood:

- **Vervolgproject:** verlenging ondersteuning keten door HOGENT vanaf 1 maart 2024 tot eind februari 2026 dankzij financiële ondersteuning van de Provincie Oost-Vlaanderen en de 4 gemeentebesturen;
- 6 april 2024: **bakworkshop** desembrood van Landelijke Gilde Balegem met Rodelandbloem. Een van de landbouwers gaf een woordje uitleg aan de deelnemers aan de workshop over het project van het Rodelandbrood;
- 26 mei 2024: bemannen infostand in het thema van het Rodelandbrood op het **landschapsfeestje Rodeland** in Borgwal, met proevertjes en wedstrijd;
- Mei 2024: ter gelegenheid van de week van de korte keten (18 tot 26 mei 2024) werd in het **infomagazine van de gemeente Merelbeke** een uitgebreid artikel met interview met de twee landbouwers over het Rodelandbrood gepubliceerd;
- Opmaak van een **flyer** met voorstelling van het Rodelandbroodproject en alle deelnemende bakkerijen om uit te delen op evenementen;
- 27 augustus 2024: deelname met een Rodelandbroodwagen aan de **Oogststoet van Oostakker**, uitdelen proevertjes en flyers;

- 22 september 2024: bemannen van een infostandje met proevertjes en verkoop op de **korte keten markt** in het centrum van Merelbeke tijdens **Feest op straat**, een initiatief van de gemeente Merelbeke;
- Najaar 2024: groepjes **studenten** van de graduaatsopleiding '**Marketingcommunicatie**' van HOGENT werkten een aantal voorstellen uit rond communicatie en marketingstrategie van Rodelandbrood;
- Organisatie van drie **ontmoetingsmomenten** en veldbezoek met alle ketenpartners;
- Zoeken naar **extra afzetmogelijkheden** voor Rodelandbloem & -meel;
- ...

LEADER-PROJECT “VERBINDING TUSSEN BOER EN ZORG” – ZORGBAND LEIE EN SCHELDE, ILVO, EROV EN GEMEENTE MERELBEKE

Zorgorganisatie Zorgband Leie en Schelde, het ILVO, EROV vzw (Economische Raad voor Oost-Vlaanderen), de gemeente Merelbeke en het Rodelandproject werken samen in het LEADER-project “Verbinding tussen Boer en Zorg” om lokale producten en producenten bij de bewoners van het woonzorgcentrum in Lemberge te brengen.

In het project worden kansen en uitdagingen onderzocht bij korte keten samenwerkingen met zorginstellingen. Concreet zullen er tien samenwerkingen tussen landbouwers, producenten en het WZC Lemberge worden getest. Het project zet zowel in op het mogelijk gebruik van lokale producten in de catering, als op de beleving voor de bewoners en hun familie. Bewoners zullen kennismaken met het verhaal van de landbouwers en producenten. De ergotherapeuten kunnen bijvoorbeeld een bezoek aan het bedrijf plannen of samen koken met verse, lokale producten. Uitdagingen daarbij, zoals regelgeving, logistiek en communicatie, worden onder de loep genomen. Het uiteindelijke doel is om minstens twee samenwerkingen voort te zetten na afloop van het project. Zo kan het project als model dienen voor lokale samenwerkingen in andere regio's en gemeenten.

**Kick-off
“Boer & Zorg”**

Lokale landbouwers
verbinden met Zorgband
Leie en Schelde

25 september
2024

Programma :

- 09u30 Ontvangst
- 10u00 Toelichting project en partners
- 10u30 Ervaringen vanuit het EIP project ZoBio
- 10u45 Landbouwers aan het woord
- 11u30 Vragen en slot
- 12u00 Broodjeslunch *

Locatie :

Zorgband Lemberge
Salisburylaan 100
9820 Merelbeke

*De avond, evenals de broodjeslunch, is gratis, maar vereist wel een inschrijving via de QR-code.
Voor meer info: landet.zorg@zorgband.be

RODE LAND
ILVO
EROV
Merelbeke
provincie Oost-Vlaanderen

Het project ging van start in 2024. Eerste stap was het contacteren van de korte keten producenten uit de 4 Rodelandgemeenten. Op 25 september 2024 vond de kick-off van het project plaats.

Nog in september 2024, in het kader van de 'Week van het Werkgeluk', werden de medewerkers van het WZC van Lemberge getraakteerd op een lokaal ijsje van Coupe Douze uit Lemberge. In oktober werden pompoenen van Hoeve ZonneVeld uit Lemberge door de kok van het WZC verwerkt tot heerlijke pompoensoep. Daarnaast maakten groepjes bewoners er Halloweenpompoenen van in een workshop met de ergotherapeuten.

KORTE KETEN IN DE PICTURE BIJ VERSCHILLENDE INITIATIEVEN

Bij alle activiteiten (infomomenten, overlegmomenten,...) die in het kader van het Rodelandproject georganiseerd worden en waar hapjes of drank aan de orde zijn, wordt steeds gekozen voor korte keten producten uit Rodeland.

Op het **Landschapsfeestje Rodeland** van 26 mei 2024 in Vurste werden lokale korte keten producenten uit Gavere en het Rodelandbrood in de kijker gezet. Op het centrale plein aan de duiventoren van Borgwal kon je kennismaken met heerlijk aardbeienijs uit Baaigem (La Vie en Fraise), Rodelandbrood, lekkers van Den Halsberg en honing uit Gavere. De uitgestippelde wandeltocht bracht de deelnemers naar de kiwibessenkwekerij in Vurste waar ze sap konden proeven (Fruitig), een prachtige bloementuin met proevertjes van bloementaart

(WeideWeelde) en een historische hoeve met demo wolbewerking (Buckwalhoeve) en proevertjes van geitenkaas (Stal Bosvrede) op Rodelandstokbrood. De deelnemers aan de wandeling konden ook meedoen aan een wedstrijd waarmee ze een waardebon van een korte keten producent uit Gavere konden winnen.

Ook de **lokale besturen van de Rodelandgemeenten** zetten de korte keten producten graag in de kijker, zowel bij publieksevenementen als bij interne activiteiten (bedankingscadeau personeel, vergaderingen,...).

De **gemeente Oosterzele** organiseerde eind april 2024 een workshop pizza bakken bij de Klepmolen in Balegem. Deze actieve stenen korenwindmolen is eigendom van de gemeente Oosterzele en werd in 2011-2012 gerestaureerd. Met klepmolenmeel als basis voor het deeg en biologische groenten en kaas van korte keten bedrijven uit Oosterzele, werden het echt lokale pizza's!

In de week van de korte keten (18 tot 26 mei 2024) werd in Oosterzele een korte keten wedstrijd georganiseerd: alle inwoners van de gemeente konden zich wagen aan een gokje voor het gewicht van een zak Rodelandbloem. De winnaar won niet alleen een zak Rodelandbloem, maar ook een mand met korte keten producten uit Oosterzele.

De avondmarkt van Sinksenkermis in Oosterzele omvatte ook in 2024 opnieuw een korte keten markt, alle korte keten producenten uit de gemeente kregen hiervoor een uitnodiging van het gemeentebestuur.

Landbouw en cultureel erfgoed was het thema van de **fietstocht 'Toeren bij de boeren'** op 21 september 2024 in Oosterzele. De fietstocht was een gezamenlijke organisatie van de Land- en Tuinbouwraad van de gemeente Oosterzele, de lokale afdelingen van de Landelijke Gilden (Oosterzele, Scheldewindeke en Balegem) en de gemeente Oosterzele. Het werd een gevarieerde fietstocht van 30 km met verschillende stops: bij een melkveebedrijf, de Ginstbronnen, Stokerij Van Damme, het erfgoedhuis, een bunker met uitkijkpost, de Duivelskapel en het natuurdomein en overstromingsgebied Drooghout van de provincie. Onderweg konden de deelnemers o.a. proeven van korte ketenproducten zoals een hoeve-ijsje, Balegemse jenever, limonade van de Ginstbronnen en Rodelandbrood met soep.

Toeren bij de boeren - © Gemeente Oosterzele

Rodelandbrood op het Feest op Straat

De **gemeente Merelbeke** organiseerde op 22 september 2024 'Feest op Straat', een duurzaam festival in het centrum van Merelbeke met een streekmarkt waar lokale producenten zich konden voorstellen met hun producten. Er was ook een infostandje van het Rodelandbrood, waar de passanten verschillende Rodelandbroden konden proeven en brood en bloem konden aankopen.

Stokerij Van Damme bouwt in 2024 met steun van het LEADER-project '**Uitbouw Belevingscentrum Stokerij Van Damme: Proef en beleef van korrel tot borrel**' aan een belevingscentrum waar bezoekers kennis kunnen maken met het ambacht van de graanjeneverstokerij, de site en de geschiedenis. Daarnaast wordt er ook een toeristisch antennepunt opgericht waar de bezoekers meer info krijgen over Oosterzele en de Vlaamse Ardennen. Stokerij Van Damme werkt hiervoor samen met Erfgoed Viersprong, Toerisme

Vlaamse Ardennen, EROV, Cultuurregio Route 42 en de gemeente Oosterzele.

FOTOTENTOONSTELLING DEN BOER OP – VZW SCHELDEROO

Met hun **fototentoonstelling 'Den Boer Op'** willen de initiatiefnemers van de kermis van Schelderode (**vzw Schelderode**) het boerenleven in de gemeente Merelbeke in de kijker zetten. Zij kregen hiervoor financiële ondersteuning vanuit LEADER Vlaamse Ardennen tot Dender (microproject). Het

project bestond uit de organisatie van een fotowedstrijd met als thema het boerenleven en landbouw. Met de geselecteerde foto's werd een fototentoonstelling georganiseerd in openlucht tijdens Schelderode Kermis op zondag 22 september (zie foto), met een feestelijke receptie. Nadien reisde de fototentoonstelling rond in de gemeente, ze hing in 2024 o.a. in de gangen van het woonzorgcentrum van de Zorgband in Lemberge, waar het project rond Boer en Zorg liep.

© vzw Schelderoo

KIEVIT, STEENUIL EN KERKUIL – NATUURPUNT OOSTERZELE ISM LANDBOUWERS

De Kievit is een typische vogel in het landbouwlandschap die de laatste decennia sterk onder druk staat. Deze soort broedt bij ons vooral op akkers. Het broedseizoen loopt van half maart tot in juli, net in de periode waarin de meeste landbouwbewerkingen plaatsvinden. Bovendien zijn de nesten zeer moeilijk zichtbaar. Zo worden nesten vaak per ongeluk kapot gereden door landbouwmachines. Om die reden is het belangrijk om de nesten te beschermen. Ook landbouwers staan hiervoor open, maar het ontbreekt hen vaak aan tijd om de nesten te lokaliseren.

Door het markeren van de nesten op akkers en in weilanden voorafgaand aan de landbouwwerkzaamheden, kunnen heel wat legsels gespaard blijven.

In **2024** bleek dit niet nodig, aangezien door het heel natte voorjaar de landbouwwerkzaamheden op het veld pas konden starten nadat de jongen de nesten verlaten hadden. In 2024 werden een 10-tal nesten waargenomen door de vrijwilligers van de **Kievit- en Uilenwerkgroep van Natuurpunt Oosterzele** in de gebieden die zij jaarlijks opvolgen, met in totaal vermoedelijk een 40-tal jongen dat vliegvlug is geworden. Gezien de moeilijke zichtbaarheid van de nesten, kunnen er nesten over het hoofd gezien zijn bij de inventarisatie.

In 2024 vond de Kievit- en Uilenwerkgroep in de nestkasten in Oosterzele 2 nesten van de **Kerkuil** met in totaal 8 jongen die allen werden geringd. Van **Steenuil** werden ook twee bewoonde nestkasten gevonden, helaas zonder dat er jongen werden voortgebracht.

© Lukáš Kadava

ZWALUWEN

Bij het **ILVO** werden de voorbije jaren al een reeks initiatieven genomen om de kansen voor Boeren- en Huiszwaluw te vergroten, zoals het plaatsen van kunstnesten en de aanleg van een leemstrandje aan de infiltratievijver om zo het aanbod aan nestmateriaal te verhogen. In 2024 werden wat kleinere ingrepen gedaan ifv optimalisatie van de broedgelegenheid (zoals het plaatsen van extra kunstnesten en het verhangen van onbewoonde kunstnesten naar meer kansrijke plaatsen). De zwaluwpopulaties werden ook opgevolgd door de ILVO-medewerkers: in 2024 telde men 7 bewoonde Boerenzwaluwnesten en 52 bewoonde Huiszwaluwnesten.

De kolonie Huiszwaluwen aan de gebouwen van het **Biocentrum Agri-Vet van UGENT** (Proefhoevestraat, naast de E40) werd ook in 2024 opgevolgd door de vrijwilligers van **Natuurpunt Boven-Schelde**. In de zomer van 2024 werden er maar liefst 30 bezette nesten geteld. 12 van de 14 kunstnesten die er in 2021 en 2023 door het Regionaal Landschap Schelde-Durme werden geplaatst, waren bewoond. Daarnaast waren er ook nog 18 natuurlijke nesten met activiteit. Ter vergelijking in 2023 waren er 20 bezette nesten.

AGROFORESTRY

Via het **PDPO-project 'Klimaatneutrale bedrijven dankzij koolstofopslag in boslandbouw'** (1 januari 2022 – 30 juni 2024) willen **BOS+**, **Bioforum**, **ILVO** en de **Oost-Vlaamse Regionale Landschappen** koolstofopslag via agroforestry demonstreren en promoten als bijdrage in de evolutie naar een klimaatneutrale samenleving.

Op 18 juni 2024 organiseerden de projectpartners een slotevenement bij het ILVO waarop de projectresultaten en bevindingen werden gedeeld voor het implementeren van koolstoflandbouw in Vlaanderen. Ook de subsidiemogelijkheden en het wetgevend kader kwamen aan bod. In de namiddag werd een bezoek gebracht aan een pilootproject in Oosterzele (Smissenbroek). Land- en tuinbouwers uit Rodeland en andere actoren werden uitgenodigd.

© BOS+

2. KLEINE LANDSCHAPSELEMENTEN (KLE)

NIEUW SUBSIDIEREGLEMENT KLE VOOR DE 4 RODELANDGEMEENTEN

In het kader van het plattelandproject (PDPO) 'Samen+Werken aan het landbouwlandschap in Rodeland' werd in 2023 een traject opgestart met de 4 Rodelandgemeenten waarin samengewerkt werd aan een nieuw gezamenlijk gemeentelijk subsidiereglement voor houtige kleine landschapselementen en bloemenranden.

Houtige KLE's leveren aan de samenleving een hele reeks goederen en diensten (zogenaamde ecosysteemdiensten) zoals erosiebestrijding, beschutting voor vee, leefgebied en verbindingsgebied voor planten en dieren, opslag van CO₂, verhogen van de aantrekkelijkheid van het landschap voor bewoners en bezoekers, landschapshout dat voor verschillende doeleinden kan worden gebruikt,...

De financiële return voor de geleverde ecosysteemdiensten vanuit de maatschappij naar de eigenaar/beheerder van KLE's toe is echter beperkt tot onbestaande. Vandaar het belang om de eigenaar/beheerder van kleine landschapselementen financieel te ondersteunen via een gemeentelijk subsidiereglement.

Eind 2023 was het ontwerpvoorstel voor het nieuwe subsidiereglement afgerond en werd dit voorgelegd aan de colleges van burgemeester en schepenen van de Rodelandgemeenten. Begin 2024 werd de ontwerptekst voorgelegd aan de Minaraden/Milieuraden van de vier gemeenten en de Land- en Tuinbouwraad van Oosterzele. Vervolgens werden de opmerkingen van de adviesraden verwerkt tot een finale versie die werd voorgelegd aan de 4 gemeenteraden.

Na goedkeuring werden ism met de 4 gemeenten alle voorbereidingen getroffen (communicatie, opmaak aanvraagformulier, op punt zetten online applicatie,...) ifv van de lancering van het nieuwe subsidiereglement op 1 juli 2024.

De belangrijkste nieuwigheden van het ontwerpvoorstel worden hieronder opgesomd:

- Streeft naar bondigheid en helderheid, wat leidt tot een toegankelijk reglement voor de aanvragers en het gemeentepersoneel;
- Stemt de subsidiebedragen af op de actuele reële kost van aanplant en beheer;
- Kiest niet langer voor het vergoeden van een hele waaier aan maatregelen, maar wel voor hogere subsidiebedragen voor een beperkt aantal gerichte maatregelen;
- Voorziet ook vergoedingen voor bloemrijke akkerranden omwille van hun maatschappelijke voordelen in het agrarisch landschap.

STUDIEDAG HOUTSNIPPERS ALS AANVOER VAN HUMUS IN DE BODEM OF ALS BRANDSTOF – PDPO

Op 14 februari 2024 werd de studiedag 'Houtsnippers als aanvoer van humus in de bodem of als brandstof' georganiseerd bij het ILVO. Centraal stonden de verschillende toepassingen van houtsnippers afkomstig van landschapshout. Ook de composteringsinstallatie van het ILVO werd bezocht. Deze studiedag was een gezamenlijke organisatie van ABS, ILVO, OVAM, UGENT, Boeren natuur Vlaanderen en de Provincie Oost-Vlaanderen. Vanuit het Rodelandproject werd hieraan meegewerkt door de (co)promotoren in het kader van het PDPO-project 'Samen+Werken aan het landbouwlandschap in Rodeland'. Aan deze studiedag namen 38 personen deel.

PLATTELANDSPROJECT 'BEHOUT HET VERLEDEN' – REGIONAAL LANDSCHAP VLAAMSE ARDENNEN

In dit project van het regionaal landschap staan oude bomen, hagen of struiken met een erfgoedwaarde centraal. Dit houtig erfgoed is geplant door de mens, in verbondenheid met de natuur en het landschap. Ze vertellen vaak iets meer over tradities, oude gebruiken, geloof en bijgeloof... maar ook over het landschap zelf. Gavere is een van de deelnemende gemeenten.

Na de inventarisatie van het houtig erfgoed in Gavere is met lokale vrijwilligers in 2023, werd in 2024 een fietstocht uitgestippeld langs houtig erfgoed in Gavere en Zwalm. Deze nieuwe fietsroute werd gelanceerd op het Landschapsfeestje Rodeland van 26 mei 2024. Via de ErfgoedApp maakt de fietser onderweg kennis met enkele erfgoedbomen en bijzondere plekjes en verhalen uit het verleden.

Binnen het kader van dit project werden ook een reeks aanbevelingen geformuleerd voor het onderhoud en behoud van houtig erfgoed in de deelnemende gemeenten. Deze werden in 2024 overgemaakt aan het gemeentebestuur van Gavere in een eindpresentatie.

SAMENAANKOOPACTIES VOOR INHEEMS PLANTGOED (BOMEN EN STRUIKEN)

Het **Regionaal Landschap Vlaamse Ardennen** organiseert jaarlijks een groepsaankoop inheemse bomen en struiken met afhaalpunten in elke gemeente binnen haar werkingsgebied (o.a. **Gavere en Oosterzele**).

Als inwoner van de **gemeente Oosterzele** kon je in het najaar van 2024 een gratis boom of twee gratis struiken krijgen via de gemeente (Actie 'Elk een boom').

De **gemeente Merelbeke** hernam in 2024 haar initiatief om 1 boom of 2 struiken gratis te schenken aan haar inwoners. Daarnaast kon je als inwoner van Merelbeke bijkomend nog extra bomen en struiken bestellen aan een voordelig tarief.

GROEPSAANKOOP MACHINAAL KNOTTEN

Het **Regionaal Landschap Vlaamse Ardennen** organiseerde in 2024 voor de vierde keer haar groepsaankoop machinaal knotten. Gemeentebesturen, andere overheden en particulieren in het werkingsgebied (o.a. Gavere en Oosterzele) konden hieraan meedoen.

AANPLANT HOUTIGE KLE'S IN MELLE – REGIONAAL LANDSCHAP SCHELDE-DURME

Het Regionaal Landschap Schelde-Durme zorgde in plantseizoen 2024-2025 voor een uitbreiding van het netwerk aan houtige KLE's in Melle via de aanplant van knotbomen, heggen en bosranden in het kader van **Waterlandschap 2.0**:

- o Percelen van de **Universiteit Gent** in Melle (Agri-Vet): aanplant van een **knotwilgenrij** (27 bomen, plantafstand 8m) langs een graas- en hooiweide in de Sint-Bavostraat en aanplant van een gemengde dubbele **heg** (1000 struiken) rondom een klein grasland langs de E40 dat niet gebruikt wordt;
- o Percelen van het **ILVO** in Melle: op de terreinen van het ILVO werd er in totaal 2.700m² **bosrand** aangeplant op 2 verschillende locaties, aansluitend bij bestaand bos;
- o Bij een **particulier** werd een oude knotbomenrij tussen twee graasweiden aangevuld met 12 nieuwe **knotwilgen**. Zo werden de gaten die in de loop der jaren door uitval in de bomenrij waren gekomen, terug opgevuld.

In het plantseizoen 2024-2025 zorgde het Regionaal Landschap Schelde-Durme daarnaast ook voor de aanplant van een 20-tal nieuwe **hoogstramfruitbomen** (10 verschillende appel- en perenrassen) in de grote boomgaard van een **particulier** aan de Geraardsbergsesteenweg in Gontrode. Dit deden zij ook al in het plantseizoen 2023-2024.

3. WATERLANDSCHAP

UITVOERING GEBIEDSPROGRAMMA WATER+LAND+SCHAP 2.0 'KLIMAATROBUUSTE VALLEI VD MOLENBEEK/GONDEBEEK EN DRIESBEEK' – PROVINCIE OOST-VLAANDEREN, MERELBEKE, OOSTERZELE EN FARYS

Het subsidiebesluit voor de toekenning van middelen uit het Vlaams Klimaatadaptatiefonds om het gebiedsprogramma van Water+Land+Schap 2.0 "Klimaatrobuuste vallei van de Molenbeek/Gondebeek en Driesbeek" in uitvoering te brengen werd op 28 april 2023 goedgekeurd door de Vlaamse Regering. Hierna kon de uitvoering van het gebiedsprogramma van start gaan.

Het gebiedsprogramma bestaat uit concrete maatregelen om het landschap, de natuur en de landbouw in het stroomgebied van de Molenbeek/Gondebeek en de Driesbeek beter te wapenen tegen droogte en wateroverlast. Er werden subsidies toegekend aan Provincie Oost-Vlaanderen, gemeente Merelbeke, gemeente Oosterzele & Farys voor de uitvoering van het gebiedsprogramma. De perimeter van WLS 2.0 in Melle, Merelbeke en Oosterzele valt samen de begrenzing van de stroomgebieden en is bijgevolg anders dan de Rodelandperimeter. Gavere ligt buiten de perimeter van WLS 2.0 (behoort tot een ander stroomgebied).

Water+
Land+
Schap

Vlaamse
overheid

Gefinancierd door
de Europese Unie
NextGenerationEU

DE VLAAMSE
VEERKRACHT

In 2024 werden al een aantal acties gerealiseerd op het terrein, maar 2024 was vooral een jaar van voorbereidingen achter de schermen: terreinopmetingen, plannen uitwerken, besprekingen met alle betrokken eigenaars, omgevingsvergunningen opmaken, bestekken uitschrijven,...

Overzicht van de goedgekeurde maatregelen uit het gebiedsprogramma waarbij telkens kort wordt aangegeven wat in 2024 werd opgestart:

- *Plaatsen van **stuwconstructies** in de bovenstroomse takken van de geklasseerde waterlopen in functie van het lokaal ophouden van water* – Provincie Oost-Vlaanderen: selectie van 4 locaties voor stuwtjes op onbevaarbare waterlopen.
- *Aanleg **infiltratiegrachten** Rattepas* – Gemeente Oosterzele & Farys: uitvoering werken voor plaatsing buffer/infiltratiegrachten en inbuizingen voor hemelwaterafvoer afgerond in 2024.
- ***Houtsnippers** uit landschapsbeheer ter beschikking stellen voor C-bemesting aan geïnteresseerde land- en tuinbouwers* – Provincie Oost-Vlaanderen: geen acties hierrond in 2024.
- ***Beheervergoedingen** op maat voor realisatie van **bufferstroken** langs geklasseerde waterlopen* – Provincie Oost-Vlaanderen: overleg met landbouwers op 6 maart 2024 in het Erfgoedhuis van Moortsele om te peilen naar interesse, een 20-tal landbouwers nam hieraan deel. Conclusie is dat de actie wordt uitgesteld, ze zal niet binnen de termijn van het Waterlandschapsproject worden uitgevoerd.
- ***Erosiebestrijdingsmaatregelen** Oosterzele* – Gemeente Oosterzele: de werken ter hoogte van Diepestraat werden uitgevoerd in 2024.
- ***Erosiebestrijdingsmaatregelen** Merelbeke* – Gemeente Merelbeke: onderzoek kansen.

Infiltratiegracht Rattepas Oosterzele met knijpconstructie en noodoverlaat

- *Aanleg rietveld/**waterzuivering** op kasteeldomein Zink Makenbos in Merelbeke* – Gemeente Merelbeke: beste technische oplossing voor waterzuivering werd bepaald en opmaak dossier voor aanvraag omgevingsvergunning.
- ***Watercaptatie** i.f.v. landbouw door multifunctioneel gebruik bestaande voorzieningen* – Provincie Oost-Vlaanderen: het overstromingsgebied Broek in Balegem zal worden uitgebreid met een bijkomend buffer- en spaarvolume. Uit het spaarvolume zullen landbouwers water kunnen onttrekken tijdens droge perioden. In 2024 werd het ontwerp opgemaakt door het studiebureau.
- ***Watercaptatie** i.f.v. landbouw via gecombineerd buffer- en infiltratiebekken* - Gemeente Merelbeke: het perceel voor het bekken werd aangekocht door de gemeente en de benodigde omvang van het buffer- en infiltratiebekken werd berekend door het studiebureau.
- *Inzetten op een **natuurlijke hydromorfologie** van de waterlopen* – Provincie Oost-Vlaanderen: desktopanalyse en selectie van potentiële locaties, terreinbezoek locaties en definitieve selectie locaties.
 - o **Dood hout**: selectie van 7 locaties waar dood hout zal worden ingebracht in de waterloop in 2025, op twee locaties daarvan zullen meerdere bussels dood hout geschrinkt worden ingebracht om zo micro-meandering te stimuleren binnen de bestaande bedding.

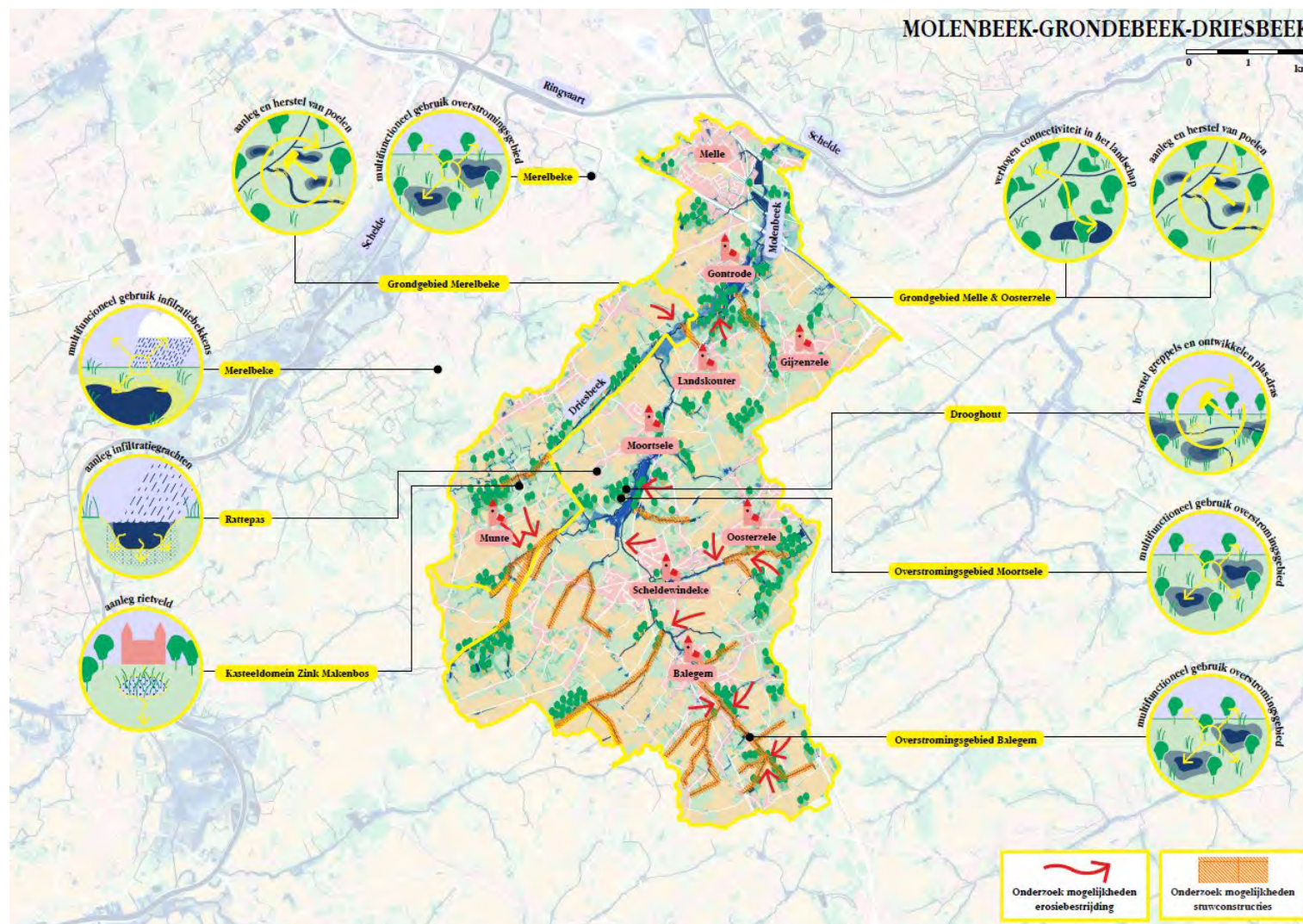
Landbouwersoverleg bufferstroken, 6 maart 2024, Moortsele

- o **Vismigratie:** selectie van locaties waar de structuurkwaliteit van de beek kan worden verhoogd en tegelijk vismigratieknelpunten kunnen worden weggewerkt (1) door het openmaken van inbuizingen, (2) door middel van steenbestorting, of (3) via het aanleggen van vistrappen. In Oosterzele thv Dreef werd in het najaar van 2024 een ingebuisde waterloop opnieuw in open bedding gebracht. Wat de vistrappen betreft, werden in 2024 de terreinopmetingen op de Driesbeek gedaan, de technische plannen werden opgemaakt en de omgevingsvergunningaanvraag voorbereid.

- o **Herstel historische bedding van de Dekbeek:** in 2024 vonden terreinbezoeken plaats, werden de plannen uitgewerkt obv historische kaarten en de sporen in het huidige reliëf en werden de eigenaars van de aangrenzende percelen gecontacteerd. Daarnaast werd ook het dossier van de omgevingsvergunningaanvraag voorbereid. Deze zijloop van de Gondebeek ligt op de grens van Landskouter en Lemberge en werd in het verleden rechtgetrokken en een stuk gedempt om via de kortste weg recht naar de Gondebeek te stromen. Door de historische bedding van de Dekbeek opnieuw open te maken, zal het water in de toekomst via de Dekbeek zo'n 500 meter verder parallel aan de Gondebeek stromen alvorens erin uit te monden. Dit zal zorgen voor vernatting van de aangrenzende percelen en het vertragen van de waterafvoer naar de Gondebeek.

- *Aanleg en herstel van **poelen** i.f.v. natte natuur in Melle en Oosterzele* – Provincie Oost-Vlaanderen ism de Regionale Landschappen: in 2024 werden geen poelen aangelegd of geruimd met budget van Waterlandschap 2.0 in Oosterzele of Melle.
- *Aanleg en herstel van **poelen** i.f.v. natte natuur in Merelbeke* – Gemeente Merelbeke: beheer bestaande poelen en aanleg 1 nieuwe poel op de Onderzoekskouter van het ILVO aan de Landskoutersesteenweg in Lemberge, naast de nieuwe amfibieëntunnels.
- *Herstel **greppels** en ontwikkelen **plas-dras** zuidelijk grasland Provinciaal natuurdomein Drooghout* – Provincie Oost-Vlaanderen: opmaak vergunningsaanvraag voor de twee nieuwe poelen in Drooghout, voorbereiden bestek voor de poelen en nieuwe greppels.
- *Verhogen van de **connectiviteit in het landschap** via de aanplant van KLE's in Melle en Oosterzele* – Provincie Oost-Vlaanderen ism de Regionale Landschappen: aanplant van knotwilgenrijen, heggen en bosrand door het Regionaal Landschap Schelde-Durme in Melle (zie bespreking realisaties Kleine Landschapselementen 2024).

REALISATIE EN ONDERZOEK VAN 'WATER HARVESTING' MAATREGELEN OP DE ONDERZOEKSKOUTER – ILVO

Sinds 2020 is het ILVO bezig met het voorbereiden en implementeren van 'water harvesting' maatregelen op de Onderzoekskouter en het onderzoeken van de effecten van deze maatregelen na plaatsing. Doel hiervan is:

- meer water te bufferen in de bodem en de grondwaterlagen;
- de waterafvoer te vertragen bij piekregens en langer beschikbaar te houden;
- het wateraanbod voor de landbouw te vergroten.

Als concrete 'water harvesting' maatregel werden in 2022 op de **Onderzoekskouter** van het ILVO **twee stuwen geplaatst op grachten**: één stuw op een gracht met hellingsgraad en één stuw op een vlakke gracht. Via 4 peilbuizen wordt sindsdien de impact op het grondwater opgevolgd. In 2024-2025 werd hier in het kader van een masterthesis het gedrag van bodemvocht en grondwater in een hellend sloot-stuwsysteem onderzocht. Via 2D- modellering werd de impact van drainage en stuwen op het grondwaterpeil en de waterverdeling geanalyseerd, met aandacht voor landbouwkundige toepassingen. De studie draagt bij aan een beter begrip van waterbeheer op hellend terrein.

Andere 'water harvesting' maatregelen die het ILVO in 2024 uitrolde op twee van haar sites waren de aanleg van een **watersilo en waterbassin** voor de opslag en het hergebruik van regenwater, met een gezamenlijke capaciteit van 5.682.000 liter. Dit opgevangen regenwater wordt gebruikt voor

watergift in de serres, voor reiniging van voertuigen, voor het bespuiten of irrigeren van proefvelden,... Als het waterbassin vol is, loopt het overtollige water over naar de 2 **wadi**²'s op de site, waar het kan infiltreren in de bodem.

OPVOLGING GRONDWATERWATERPEILEN IN RODELAND

Sinds 2021 wordt in de **Makegemse bossen** een meetnet bestaande uit 17 peilbuizen opgevolgd in opdracht van het **ANB**. De bedoeling is om in de toekomst met de meetgegevens verzameld doorheen de jaren aan de slag te gaan om verdroging tegen te gaan in de Makegemse bossen.

Eind 2021 lieten de financierende partners van het **Rodelandproject** op 3 locaties in de Rodelandgemeenten 5 peilbuizen met divers plaatsen om zo meer data ter beschikking te hebben voor de opmaak van het grondwater-oppervlaktewatermodel waaraan door het ILVO ism studenten van verschillende universiteiten werd gewerkt. Hoewel er in 2024 geen onderzoek liep in Rodeland in het kader van een masterthesis, werden deze peilbuizen verder opgevolgd door het Provinciaal Centrum voor Milieuonderzoek, gezien het belang van het verzamelen van lange tijdreeksen. De meetresultaten worden jaarlijks overgemaakt aan de Databank Ondergrond Vlaanderen.

Na de plaatsing van de **twee stuwen op een gracht van de Onderzoekskouter** in 2022, werden er door het **ILVO** vier peilbuizen geplaatst in de nabijheid van de stuwen. De tijdsreeksen van deze peilbuizen laten toe te onderzoeken wat de impact is van de stuwen op het watersysteem.

Ook in het **Aelmoeseneiebos** worden grondwaterpeilen opgevolgd (**UGENT en INBO**).

² WADI: staat voor Water Afvoer Drainage en Infiltratie en is een verdiepte greppel of lager gelegen gebied dat regenwater opvangt, het langzaam laat infiltreren in de bodem en zo helpt tegen wateroverlast en droogte.

4. NATUURONTWIKKELING

BOSUITBREIDING TOEKOMSTSTRAAT GAVERE EN PLANTACTIE SCHOLEN (2,75 HA) – GAVERE ISM BOSLOKET

Als resultaat van de sensibilisering van private eigenaars met interessante percelen om te bebossen in Gavere, een initiatief dat de **gemeente Gavere** in 2023 hernam in samenwerking met het **Bosloket** van de Provincie, kon de gemeente Gavere **2 percelen van samen 2,74 ha** aankopen van een private eigenaar. Het gaat om natte graslanden langs de Boeversbeek aan de Toekomststraat in Gavere, **buiten de Rodelandperimeter**. Beide percelen zijn voor het grootste deel gelegen in natuurgebied en sluiten aan op twee kleine bosjes en een houtkant.

De percelen werden op 19 november 2024 beplant door de leerlingen van **verschillende scholen uit Gavere** met ondersteuning van het Bosloket, zo'n 180 leerlingen namen hieraan deel.

© Bosgroep Oost-Vlaanderen

Omdat het hier om vochtige tot natte bodems gaat langs de Boeversbeek, werd in hoofdzaak beplant met Zwarte els met ertussen groepen van Gewone vogelkers, Schietwilg, Fladderiep, Zomereik, Kraakwilg,... Op de overgang tussen de nieuwe bosaanplant en de Toekomststraat enerzijds en de nieuwe bosaanplant en de aangrenzende akker anderzijds, werd een heel brede bosrand aangeplant met soorten zoals Eenstijlige meidoorn, Sleedoorn, Gele en Rode kornoelje, Hazelaar, Gladde iep,...

BOSUITBREIDING GONDEBEEKVALLEI (0,57 HA) – NATUURPUNT OOSTERZELE

Eind 2024 beplante **Natuurpunt Oosterzele** met hulp van een lokale jeugdvereniging hun nieuwe perceel van 0,27 ha in Gondebeekvallei met Zomereik, Boswilg, Fladderiep en Zwarte els als belangrijkste soorten. De voormalige natte paardenweide ligt naast de Gondebeek tussen percelen die al eigendom zijn van Natuurpunt.

Daarnaast plantten zij eind 2024 met de buurtbewoners ook een bosrand van 0,30 ha aan langs de spoorweg, aan de rand van hun perceel dat eind 2023 al werd bebost. Ze kozen voor inheemse, standplaatsgeschikte soorten zoals Lijsterbes, Gelderse roos, Hazelaar, Eenstijlige meidoorn en Sleetdoorn.

De percelen waarop werd aangeplant, zijn gelegen in het Natura 2000-netwerk. Door deze uitbreiding van het bestaande bos kan gewerkt worden aan de Natura 2000 doelstellingen voor de speciale beschermingszone BE2300044 'Bossen van het zuidoosten van de Zandleemstreek'.

BOSUITBREIDING ONDERZOEKSKOUTER-GONDEBEEKVALLEI (0,60 HA) – ILVO

Begin 2024 werd op een perceel van het **ILVO** langs de Landskoutersesteenweg en de Gondebeek nog zo'n 0,6 ha bos en bosrand aangeplant. Dit perceel ligt in Natura 2000-gebied. Aan de zuidrand werd in het najaar van 2024 nog een amfibieënpool gegraven. Samen met de bebossing van de percelen eind 2023, brengt dit de totale oppervlakte bosuitbreiding op de Onderzoekskouter van het ILVO in de Gondebeekvallei op 3,25 ha.

Het gaat aanplantingen in groepen van Zomereik, Boskers en Zomerlinde binnen een vlaksgewijze aanplanting van Zwarte els, Ruwe berk en Fladderiep. Een brede bosrand met o.a. Lijsterbes, Hazelaar, Eenstijlige meidoorn en Haagbeuk zorgt voor een geleidelijke overgang naar de wegbermen. Deze bosuitbreiding en nieuwe poel versterken de landschapsecologische verbinding tussen het Aelmoeseneiebos en de Makegemse bossen via de Gondebeekvallei en zo ook het Natura 2000-netwerk.

BOSUITBREIDING PRIVATE BOSEIGENAAR (1,02 HA) – ISM BOSGROEP OOST-VLAANDEREN

Eind 2024 beboste een private bouseigenaar ism de Bosgroep een perceel van **1,02 ha in Baaigem, ten zuiden van de Makegemse bossen en van Rodeland**. Het gaat om een zeer nat verruigd perceel langs de Dikvijversbeek (Wilgenstraat) in **Gavere**. Er werd aangeplant met Zwarte els, Zomereik, Zachte berk, Boskers,... Ook een bosrand met o.a. Hazelaar, Vlier, Gelderse roos en Sleedoorn werd aangeplant.

© Bosgroep Oost-Vlaanderen

VOORBEREIDINGEN AANPLANT BERGBOS – OOSTERZELE ISM PRIVATE BOSEIGENAAR EN HET BOSLOKET

In 2024 werden door de gemeente Oosterzele de voorbereidingen getroffen voor de aanplant van het Bergbos in Balegem, ten zuiden van Rodeland. De komende jaren zullen hier in totaal maar liefst **8 ha bebost** worden, **4 ha door de gemeente Oosterzele en 4 ha door een private boscigenaar**. De bebossing en plantacties zullen ondersteund worden door het **Bosloket**, een initiatief van Bosgroep Oost-Vlaanderen en Provincie Oost-Vlaanderen waar lokale besturen terecht kunnen met hun vragen rond bosuitbreiding.

Het gaat om de voormalige site Verlee. In het verleden werd hier zandsteen gewonnen, nadien was dit een stortplaats. Aan landbouw doen op deze percelen bleek niet ideaal, vandaar dat de gemeente en de private eigenaar besloten om de percelen aan te kopen en te bebossen.

Gelegen aan de straat Berg en aansluitend op een bestaand privébos van 5 ha, zal het nieuwe Bergbos in de toekomst een belangrijke schakel vormen tussen het Ettingebos in Oosterzele en het Cotthembos in Sint-Lievens-Houtem.

Vooraleer kon overgegaan worden tot bebossing, moest grond worden opgevoerd op de percelen. Maar door het feit dat er zowel in 2023 als in 2024 bijzonder veel neerslag viel (2024 gold als het natste jaar ooit sinds het begin van de metingen door het KMI), liepen deze grondwerkzaamheden veel vertraging op waardoor de plantacties die eigenlijk al voorzien waren in 2024 noodgedwongen moesten worden uitgesteld.

‘NATUURBEHEERPLAN (NBP) GONDEBEEK’ – BOSGROEP OOST-VLAANDEREN

De Bosgroep Oost-Vlaanderen ging in 2024 van start met de eerste voorbereidingen voor de opmaak van een **gezamenlijk natuurbeheerplan voor de bospercelen van private boseigenaars in Melle, Merelbeke en Oosterzele**. Ook **gemeentebesturen** met bossen in eigendom binnen de perimeter kunnen deelnemen aan het **‘Natuurbeheerplan Gondebeek’**. De perimeter sluit aan op die van het bestaande ‘NPB Makegemse bossen’ en beslaat daarmee vooral het oostelijke deel van Rodeland. De opmaak, coördinatie en communicatie mbt het ‘NBP Gondebeek’ worden uitgevoerd door Bosgroep Oost-Vlaanderen.

Het natuurbeheerplan wordt opgemaakt op maat van en in nauw overleg met de deelnemende eigenaars. Elke bouseigenaar kan zelf beslissen om al dan niet deel te nemen. Het globaal kader (= gebied waarvoor een ecologische visie en ambitieniveaus worden beschreven) van ‘NBP Gondebeek’ zal zich beperken tot de effectief deelnemende percelen (van privé-eigenaars, van de gemeenten,...) en de bestaande bossen binnen de perimeter.

Op 18 november 2024 werd een infoavond georganiseerd in De Kluize in Oosterzele voor alle geïnteresseerde bouseigenaars binnen de perimeter. Een 60-tal personen nam hieraan deel.

UITVOERING POELENPLANNEN & MONITORING AMFIBIEËN – 3 NIEUWE POELEN GEGRAVEN EN 2 BESTAANDE POELEN GERUIMD IN RODELAND

Poelen zijn voor amfibieën, libellen en (water)planten van levensbelang. Het zijn ware hotspots voor biodiversiteit. In de gemeente Merelbeke komen de 5 in Vlaanderen inheemse salamandersoorten samen voor in een enkele poelen! De Makegemse bossen in Merelbeke zijn een echte hotspot voor amfibieën. In het natuurgebied Gondebeekvallei zijn dankzij de inspanningen van verschillende partners de kansen voor de uitbouw van een stabiele amfibieënpopulatie de laatste jaren ook sterk verhoogd. Ook in Vurste (Gavere) begint stilaan een netwerk van poelen te ontstaan, dat in de toekomst mogelijks kansen kan bieden voor de uitbreiding van de amfibieënpopulatie van de Makegemse bossen richting Gavere.

De 4 Rodelandgemeenten hebben sinds 2022 allemaal een kader voor aanleg en beheer van poelen: Poelenplan Merelbeke uit 2005 en Poelenplan Rodeland uit 2021 voor Melle, Oosterzele en Gavere.

Het **Regionaal Landschap Vlaamse Ardennen** legde in 2024 een nieuwe poel van 120m² aan op het perceel van de Zelfpluk bioboerderij Ganzendam tegenover het Ganzendambos in Vurste. Hierdoor wordt het bestaande poelennetwerk (nl. het geheel van vijvers en poelen in Borgwal en poelen bij meerdere private eigenaars) in Vurste versterkt.

Poel Ganzendam – © RLVA

Het **Agentschap voor Natuur en Bos** liet aan het eind van de zomer een poel graven aan de rand van het perceel aan de Rattepas dat begin 2023 werd bebost met de leerlingen uit Oosterzele. Deze poel is gelegen in Natura 2000-gebied. Er werd ook gemaaid in functie van een wandelpad door dit nieuwe stuk van het Rattepasbos.

De **Bosgroep** zorgde voor de ruiming van twee kleinere bospoelen en hun verbindingsgracht in het kasteeldomein Borgwal.

De **gemeente Merelbeke** liet in het najaar van 2024 een poel graven op een perceel van het **ILVO** naast de Gondebeek dat begin 2024 werd bebost en in Natura 2000 is gelegen. Dit gebeurde met middelen van Waterlandschap 2.0.

Het **Agentschap voor Natuur en Bos** voerde in 2024 een aantal beheermaatregelen uit aan de amfibieënpoelen in de **Makegemse bossen** (Luisdonkbos en Bruinbos) in functie van de optimalisatie van het leefgebied van Kamsalamander en Vuursalamander. Het gaat om noodzakelijke ingrepen die manueel en op het juiste moment worden uitgevoerd zodanig dat de amfibieënpopulaties hiervan geen nadelige

effecten ondervinden. Dit beheer wordt om dezelfde reden ook gefaseerd, nl. gespreid in de tijd en ruimte, uitgevoerd. Het gaat onder andere om het verwijderen van jonge boomopslag op de oevers zodat beschaduwing en bladval worden beperkt, het maaien van ruigtekruiden, het verwijderen van rottende bladeren en slib op de bodem van de poel, oeverherstel,... . Zo krijgt de unieke amfibieënpopulatie in de Makegemse bossen weer alle kansen.

De **jaarlijks terugkerende monitoring van 16 poelen** verspreid over de gemeente Merelbeke, geeft een goed overzicht over de aanwezige amfibieënpopulatie en hoe deze evolueert in de tijd, de gevolgen van verdroging, welke poelen beheer nodig hebben,... De **Provincie Oost-Vlaanderen** maakte in 2024 een bestek op en stelde een opdrachthouder aan voor de monitoring van de nieuwe of recent geruimde poelen in Oosterzele en Gavere, o.a. om na te gaan hoe snel na (her)inrichting deze worden gekoloniseerd door amfibieën.

OVERZETACTIES AMFIBIEËN & VOORBEREIDING ONTSNIPPERINGSMAATREGELEN – NATUURPUNT EN GEMEENTEBESTUREN

Een dens netwerk van geschikte voortplantingspoelen voorzien is cruciaal voor de amfibieënpopulaties in Rodeland, maar ook amfibieëntunnels en de overzetacties van de vrijwilligers van de lokale Natuurpuntafdelingen en van andere vrijwilligers zijn essentieel voor de amfibieën om hun geboortepoel veilig te bereiken.

In de loop van februari ontwaken amfibieën uit hun winterslaap en trekken ze massaal naar beken en poelen om zich voort te planten. Tijdens hun tocht moeten ze vaak een straat of een weg oversteken en lopen de padden, kikkers en salamanders een groot risico om overreden te worden.

Vele vrijwilligers zijn in februari en maart 's avonds in de weer om de emmers leeg te maken en de amfibieën veilig naar de overkant van de weg te brengen. De gemeenten verlenen logistieke steun (voorzien en plaatsen van wanden en emmers). Overzicht van de overzetplaatsen per gemeente:

- Oosterzele: Hoek ter Hulst en Turkenhoek, *(opmerking: thv de Lembergstraat-Landskoutersesteenweg konden begin 2024 geen amfibieën worden overgezet aangezien deze zone één grote werfzone was oww de rioleringswerkzaamheden, maar daardoor was er ook – behalve het werfverkeer overdag – geen passage van voertuigen)*;
- Gavere: Ganzendam in Vurste en Kasteelstraat in Dikkelvenne;
- Merelbeke: Makkegemstraat en Liedermeersweg (Merelbeke Flora).

Parallel zijn ook een aantal **ontsnipperingsinitiatieven** in voorbereiding, die een duurzaam, minder arbeidsintensief alternatief op lange termijn vormen:

- Amfibieëntunnels Landskoutersesteenweg-Lembergestraat: zie verder;
- Amfibieëntunnels Makkegemstraat: ANB, de gemeente Merelbeke en Natuurpunt wachten nog af om te kunnen leren van het project in de Landskoutersesteenweg-Lembergestraat;
- Amfibieëntunnels Ganzendam: in 2024 vonden twee terreinbezoeken plaats met de gemeente, ANB, Natuurpunt en een buurtbewoner die al jaren een van de trekkers van deze overzetactie is. De conclusie was dat amfibieëntunnels hier niet de beste oplossing zijn. De sterk hellende baangrachten (vooral thv de Damweg), waarin bij hevige regen aanzienlijke stroomsnelheden worden vastgesteld, zouden op zich al een moeilijk te overwinnen barrière vormen voor de amfibieën, nog voor ze de tunnels bereiken. De lange afstand waarover de amfibieën de straat hier oversteken en het feit dat de tunnels op korte afstand van elkaar moeten liggen om effectief te zijn, zou het initiatief ook financieel onhaalbaar maken. Manuele overzet met tijdelijke wanden en emmers blijft hier de beste oplossing.

AMFIBIEËNTUNNEL LANDSKOUTERSESTEENWEG-LEMBERGESTRAAT – GEMEENTE MERELBEKE EN OOSTERZELE ISM ANB EN NATUURPUNT OOSTERZELE

Op de grens tussen Merelbeke-Melle en Oosterzele organiseerden de vrijwilligers van Natuurpunt Oosterzele sinds 2009 met steun van de gemeente Oosterzele jaarlijks een overzetactie voor amfibieën. Doorheen de jaren werden hier honderden padden en kikkers op weg naar hun voortplantingspoelen veilig de weg overgezet. Dit gebeurde via een systeem van tijdelijke schermen en ingegraven emmers die dagelijks gecontroleerd werden.

De infrastructuurwerken in het kader van het Aquafinproject 'collector Molenbeek – Oosterzele Noord – fase 2' vormden de ideale opportuniteit voor het integreren van ontsnipperingsmaatregelen op deze locatie in de Gondebeekvallei.

In 2021 kende het ANB al een **ProjectSubsidie Natuur (PSN)** voor het realiseren van deze amfibieëntunnels toe aan de gemeente Merelbeke, die samen met de gemeente Oosterzele instaat voor de restfinanciering.

In 2024 werden samen met de **rioleringswerkzaamheden en de heraanleg van de weg** de amfibieëntunnels in Lembergestraat/Landskoutersesteenweg aangelegd. Hierdoor zullen de amfibieën en ook kleine zoogdieren zelf op een veilige manier naar de overkant van de weg geraken. En dat kan niet alleen tijdens de periode van de overzetacties (amfibieëntrek), maar het hele jaar door.

Vier tunnels van elk 10,5 m lang liggen sinds najaar 2024 dwars onder de rijweg en de fietspaden. Een **vijfde tunnel** ligt onder de toegangsweg naar een landbouwperceel en zorgt er zo voor dat de amfibieën niet via de toegangsweg op de rijweg kunnen geraken.

De tunnelelementen zijn door de firma ACO speciaal ontworpen voor amfibieën en kleine zoogdieren. Ze hebben bovenaan klimaatopeningen die zorgen voor een natuurlijke overgang tussen het klimaat binnen en buiten de tunnel. Het gaat hier dan om de temperatuur, bodem- en luchtvochtigheid en lichtinval in de tunnel. Hierdoor zijn amfibieën meer geneigd om de tunnels te gebruiken.

De amfibieën vinden de ingang van de tunnel via de **vaste geleidingswanden**. Deze verticale wanden met dubbele anti-klimrand zorgen ervoor dat de dieren niet op de rijweg kunnen geraken.

Zowel de gemeente Merelbeke en Oosterzele als de lokale Natuurpuntvrijwilligers hebben de werf opgevolgd en de nodige input aan de aannemers gegeven zodat de tunnels en de geleidingswanden op de juiste manier werden geplaatst.

IJSKELDER BORGWAL: RESTAURATIE EN INRICHTING ALS VLEERMUISVERBLIJFPLAATS – GEBROEDERS EBERGISTE ISM VESPERTILIO VZW, ANB EN AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED

In 2024 werd de **ijskelder** onder het Chinees paviljoen in het kasteelpark van **Borgwal** gerestaureerd en opnieuw ingericht als verblijfplaats voor vleermuizen. De ijskelder dateert uit de 18de eeuw en deed toen dienst als opslagplaats voor ijsblokken die in de winter uit het ijs van de vijver werden gehakt en later op het jaar in de keuken van het kasteel werden gebruikt voor voedselbewaring.

Deze donkere, tochtvrije ruimte met hoge luchtvochtigheid en een constante temperatuur is ideaal als overwinteringsplaats voor vleermuizen. De ijskelder van Borgwal werd in de jaren '70 als één van de eerste ondergrondse winterverblijven in Vlaanderen ingericht. In deze ijskelder komen Franjestaart, Grootoor-, Baard- en Watervleermuis voor.

Restauratie van zowel het Chinees paviljoen als de ijskelder drong zich de laatste jaren op, beide waren in verval geraakt. Met financiële steun van de Vlaamse overheid (**Projectsubsidie Natuur van het Agentschap voor Natuur en Bos** en subsidies van het **Agentschap Onroerend Erfgoed**) kon de eigenaar **Ebergiste**³ het Chinees paviljoen en de ijskelder restaureren en tegelijk de ijskelder opnieuw optimaal inrichten als vleermuisverblijfplaats. Hiervoor werkten de architecten nauw samen met **Vespertilio vzw**, een vereniging die zich toespitst op de studie van vleermuizen. Op aangeven van de vleermuisexpert werden o.a. holle bakstenen opgehangen, die zullen dienen als schuilplaats voor de vleermuizen. Zij houden er immers van weg te kruipen in spleten en barsten om zo de winter door te brengen.

Het Chinees paviljoen, bovenop de ijskelder, deed vroeger dienst als theehuis in het park. Het is een zogenaamde bouwkundige follie van rond 1800, een fantasie van Grieks-Romeinse elementen en Chinese stijlen. Dat paviljoen werd eveneens gerestaureerd in 2024 waarbij van de gelegenheid gebruik werd gemaakt om ook de **zolderruimte** vleermuisvriendelijk in te richten, zodat deze kan dienen als **zomer- of kraamverblijf voor vleermuizen**. In de loop van 2025 zullen alle werkzaamheden aan het Chinees paviljoen afgerond zijn.

³ Ebergiste behoort tot de vzw Organisatie Broeders van Liefde en is vergund en erkend door het Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap.

5. BELEVING & COMMUNICATIE

TRAGE WEGEN IN DE GONDEBEEKVALLEI

In 2024 werd verder gewerkt aan de realisatie van nieuwe trage wegen in de Gondebeekvallei. Het traject rond het opnieuw openstellen van de buurtweg 17 op de grens tussen Merelbeke en Oosterzele kreeg een nieuwe wending dankzij het feit dat Natuurpunt Oosterzele in 2024 een bijkomend perceel kon aankopen in de Gondebeekvallei. Hierdoor zal een doorsteek tot aan de Gondebeek kunnen worden gemaakt zonder dat het wandelpad nog over private eigendommen moet lopen. Het volledige tracé zal op die manier kunnen lopen over percelen van Rodelandpartners en van Aquafin (over de rand van het nieuwe bufferbekken van Aquafin, zie foto).

Dit initiatief wordt getrokken door de gemeente Merelbeke en ondersteund door Natuurpunt Oosterzele, het ILVO, Aquafin en de Provincie Oost-Vlaanderen. Mooi voorbeeld van samenwerking tussen de verschillende Rodelandpartners!

PUBLIEKSEVENEMENT 'LANDSCHAPSFEESTJE RODELAND' – PDPO

Een 350-tal enthousiaste deelnemers trotseerden op 26 mei 2024 regen- en hagelbuien tijdens het Landschapsfeestje Rodeland. Je kon die namiddag onder andere een mooie **wandeling** maken door het kasteelpark en langs trage wegen in Vurste, uitgestippeld en bewegwijzerd door Werkgroep Trage Wegen Gavere (VVV 't Gaverland). Onderweg passeerden de deelnemers langs de boswachter van het Ganzendambos, mooie bloemenranden met bijen en hommels die werden aangelegd in het kader van het PDPO-project "Samen+Werken aan het landbouwlandschap in Rodeland", langs een ijskelder met vleermuizen, monumentale bomen, een prachtige bloementuin, een kiwibessenveld met heerlijk sap, een historische hoeve met kaas en wol,... De wandelroute bleef bewegwijzerd tot eind augustus 2024.

Aan de **duiventoren op het binnenplein van Borgwal** konden de bezoekers kennis maken met de Rodelandpartners (infostandjes) en andere organisaties die bouwen aan het landschap. Er waren leuke workshops met wilde kruiden en natuurlijk touw, je kon in de stoel gaan zitten voor een origineel bloemenkapsel, proeven van heerlijke korte keten producten uit Gavere en meer te weten komen over het unieke historisch erfgoed op het kasteeldomein Borgwal. Op de Borgwalhoeve van Ebergiste kon je terecht voor een drankje en een heerlijk stuk taart.

Het Regionaal Landschap Vlaamse Ardennen lanceerde die dag ook haar nieuwe **fietsroute** langs houtig erfgoed in Gavere in het kader van het LEADER-project “BehouT het Verleden”. Iedereen kon zelf met de Erfgoedapp op zoek naar oude bomen, hagen of struiken.

Dit was een initiatief van de Rodelandpartners, Ebergiste-Borgwal en andere organisaties actief in het landschap. De organisatie van het Landschapsfeestje kaderde in het Plattelandsproject “Samen+Werken aan het landbouwlandschap in Rodeland” (PDPO).

PUBLIEKSACTIVITEITEN – NATUURPUNT

De lokale natuurverenigingen, Natuurpunt Oosterzele en Natuurpunt Boven-Schelde, organiseren jaarlijks meerdere activiteiten in Rodeland en omgeving die toegankelijk zijn voor alle geïnteresseerden, bijv. gegidste wandelingen, jaarlijks infomoment rond kikkers, padden en salamanders. Hiermee zorgen zij voor natuurbeleving, natuureducatie en meer draagvlak voor (lokale) natuur.

AMFIBIEËNWANDELING MAKENBOS – BOSGROEP OOST-VLAANDEREN

Op 27 april 2024 organiseerde de Bosgroep Oost-Vlaanderen twee amfibieën-wandelingen voor haar leden in het Makenbos in Merelbeke, zowel poelen van de private eigenaar als van de gemeente Merelbeke werden bezocht. 59 personen namen hieraan deel, waarvan een groot deel uit de Rodelandgemeenten kwam. Zo konden private boseigenaars inspiratie opdoen voor de aanleg van een poel in of aan de rand van hun bos, wanneer de omstandigheden gunstig zijn (o.a. voldoende hoge grondwaterstand).

DAG VAN DE BOSEIGENAAR – BOSGROEP OOST-VLAANDEREN

Het jaarlijks terugkerend event dat de Bosgroep organiseert voor haar leden in de Week van het Bos vond op 9 oktober 2024 plaats in Oosterzele, meer bepaald in het kasteeldomein Smissenbroek. De boseigenaars konden deelnemen aan een aantal thematische wandelingen met gids: rond bosbeheer,

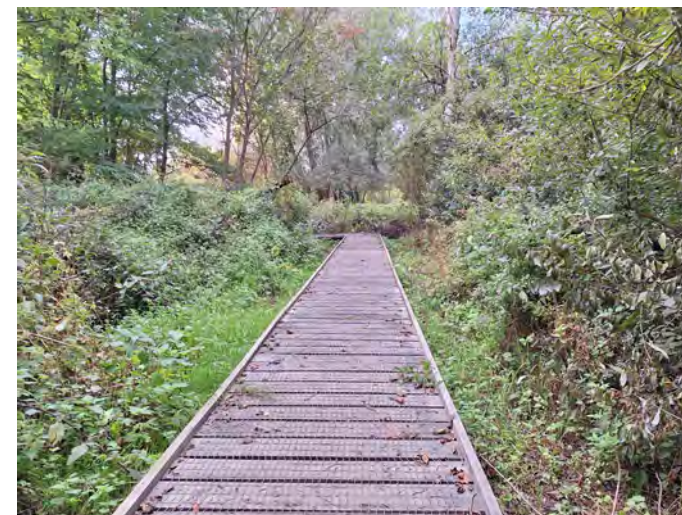

rond de historiek en bijzonderheden van het kasteeldomein en een demo met trekpaarden. Het inzetten van trekpaarden bij bosbeheer (oa voor het uitslepen van boomstammen) helpt om de schade aan het bos en de bodem te minimaliseren, zeker op slecht toegankelijke percelen kan dit zeer zinvol zijn. 81 private boscijenaars maakten die dag kennis met het prachtige kasteeldomein en werden nadien getraakteerd op Rodelandstokbrood en lokale drankjes.

VERNIEUWING RECREATIEVE INFRASTRUCTUUR IN NATUURDOMEIN DROOGHOUT – PROVINCIE OOST-VLAANDEREN

In het najaar van 2024 werd in het natuurdomein Drooghout van de Provincie Oost-Vlaanderen gewerkt aan de recreatieve infrastructuur. Het gaat hier om een uitvoering van het natuurbeheerplan⁴ en de toegankelijkheidsregeling. Voor de wandelaars werden drie vlonderpaden aangelegd in zeer natte zones en twee nieuwe bruggen. De wandelroute doorheen het domein werd lichtjes aangepast in functie van het optimaliseren van de geleiding. Ook enkele toegangspoortjes (oa tot de begrazingszone) werden voorzien.

⁴ Natuurbeheerplan het “Provinciaal natuurdomein Drooghout te Moortsele (Oosterzele)”

DE MERELBEKKERSROUTE (VERHAAL 4) – GEMEENTE MERELBEKE

Op 1 juli 2024 lanceerde de gemeente Merelbeke haar 4de en laatste deel van de Merelbekkersroute. Zo hebben de wandelaars keuze uit 4 verschillende luisterverhalen en wandellussen (4,6 km – 6,1 km – 7,0 km – 8,3 km). En er duikt een nieuwe, wel heel bijzondere Merelbekker op in het verhaal...

Tijdens het broedseizoen (tussen 1 maart en 30 juni) is de Merelbekkersroute niet toegankelijk. Bij de organisatie van de Merelbekkersroute werd van bij het begin rekening gehouden met de draagkracht van het waardevolle natuurgebied, dat tevens beschermd is als Natura 2000-gebied. De dienst Jeugd ging daarvoor in nauw overleg met de dienst Leefmilieu van de gemeente en met andere Rodelandpartners zoals de boswachter van het Agentschap voor Natuur en Bos en de lokale Natuurpuntafdeling.

© Gemeente Merelbeke

RODELAND WETENSCHAP OP WIELTJES – UGENT

De wetenschapsfietsroute 'Rodeland Wetenschap op wielmpjes' brengt je langs interessante onderzoeklocaties van de Universiteit Gent en andere onderzoeksinstituten (HOGENT en Instituut voor Landbouw-, Visserij- en Voedingsonderzoek) in Rodeland. Je ontdekt onderweg hoe landschapsbeheerders inzichten uit de wetenschap toepassen in het beheer van het landschap, rekening houdend met de klimaatverandering.

De route werd in 2024 afgerond en gelanceerd. De fietsroute telt 16 stops en is 49 km lang, bij elke stop staat een paaltje met een QR-code die kan worden gescand met een smartphone en de fietser rechtstreeks naar een korte of iets langere uitleg brengt over het onderzoek dat ter plaatse te zien is. Alle info is te vinden op www.rodeland.be.

Initiatief van ForNaLab (UGENT) ism BOS+ met financiering vanuit het maatschappelijk valorisatiefonds van de Universiteit Gent.

FLYER 'MAAK KENNIS MET RODELAND!'

In het najaar van 2024 werd een flyer opmaakt waarin de projectdoelstellingen, het partnerschap en de belangrijkste acties van het Rodelandproject worden voorgesteld, samen met enkele fijne fiets- en wandeltips. Deze flyer zal in 2025 worden verspreid via de toeristische infopunten, bibliotheken, de Rodelandbakkerijen, de gemeentelijke administratieve centra,... en hij zal ook te downloaden zijn via de website. Ook op de evenementen die worden georganiseerd in het kader van het Rodelandproject, zal de flyer te vinden zijn.

RODE landships
project

LAND

Mak kennis met Rodeland!

Tussen Gent en de Vlaamse Ardennen ligt Rodeland, in de middeleeuwen het land van de heren van Rode, met Schelderoede als hoofdplaats.

Tegenwoordig is dit een bijzonder open ruimteland dat door uitstapen over Govers, Melis, Merelbeke en Oosterbeke, je vindt er nog oude Edoelen, een kleinschalig landbouwschap met houtkanten en knooppunten,

rijen kouters met vriespied in het landschap, hoeves, kastelen, restanten van de bunkergordel rond Gent en charmante dorpskernen.

De bossen en natuurgebieden van Rodeland, zoals de Melegemse Eenden, het Aelterensenoed, Droogpout en het Gontrode, zijn bijna allemaal Europees beschermd. Het is ook de ideale plek voor mooie wandelingen.

[illegible][illegible]

Zin om zelf op ontdekking te gaan in Rodeland?

Rodelandroute 1 en 2 zijn bekende toeristische in het gebied, maar er is nog heel wat mogelijkheden zijn om te fietsen en wandelen in Rodeland?

6,5 4,5 km 6 km 7 km of 8 km

Merelbekkersroute

- Vier wandelroutes met spannende kusterwachten voor jongeren met kinderen: tussen 5 en 10 jaar
- Ga je avontuur met de Engelpop in een rondje bij Middelgare, bosjes in Merelbekkerbos (zie de Merelbekkers avontuur kaart)

50 km

Wetenschap op wietjes in Rodeland

- Wetenschap op wietjes door Rodeland met 10 wet vragen!
- Kom je vlieg je fiets mee? We weten over het onderzoek dat door UGENT / HOGENT en UVCW wordt gedaan in Rodeland

6,5 12,7 km

Bunkerroute in Oosterzele

- Makke bewijze vliegende wandelroute
- Wandel via twee wegen langs de bunkerroute die in de Tweede Wereldoorlog werd gebruikt voor verdedigingsdoeleinden rond Cant

25 50 km

Fietstocht langs houtig erfgoed in Gaverre

- Fietstocht langs verschillende bomen, houtkanten en ruigten met een bosdier en Engelpop
- Mak je je Engelpop op knieën met enkele erg leuke verhalen om te vertellen die ervan vertoond zijn

Meer weten?

Fit op de hoogte via
facebook.com/gedeeltemidprij
in www.rodeland.be
Heb je vragen of suggesties?
Stuur ze naar info@rodeland.be

Dorabelen Rodelandtoerisme
Sint-Martens-Lede
Dorabelen Rodelandtoerisme
Dorabelen Rodelandtoerisme
Dorabelen Rodelandtoerisme

Ontwikkeld door Dorabelen

OVERZICHT ACTIES 2025

2025 wordt een belangrijk jaar voor het Rodelandproject! Het wordt een overgangsjaar dat tegelijk ook bepalend zal zijn voor de toekomst van het project. Op de planning staan onder andere:

- Kennismaking met de nieuwe besturen;
- Opmaak van een nieuwe samenwerkingsovereenkomst;
- Opmaak van een actieplan voor 2026-2031;
- Op zoek gaan naar de nodige financiële middelen voor de verderzetting van het project.

OPMAAK ACTIEPLAN VOOR RODELAND 2026-2031

In 2025 zal samen met de Rodelandpartners een actieplan voor de toekomst worden opgemaakt. Dit actieplan zal initiatieven en acties bevatten waar de projectpartners de komende jaren samen aan willen werken in Rodeland. De acties zullen passen binnen de 14 doelstellingen van het Rodelandproject en zijn op vrijwillige basis, vanuit het enthousiasme van de partners om ook in de toekomst in de drie⁵ Rodelandgemeenten samen aan de slag te blijven gaan in het landschap. Het actieplan zal sowieso geen statisch plan zijn: als er de komende jaren nieuwe kansen opduiken die binnen de 14 projectdoelen passen, kunnen die worden toegevoegd mits akkoord van het projectbureau. Omgekeerd kunnen door veranderende omstandigheden bepaalde acties in de toekomst minder zinvol of minder haalbaar worden.

⁵ De gemeenten Melle en Merelbeke fuseren op 1 januari 2025 en de nieuwe gemeente zal voortaan Merelbeke-Melle heten. Dat brengt het aantal Rodelandpartners op 19 ipv 20.

1. OOGSTLANDSCHAP

RODELANDBROOD

Voor 2025 zijn de volgende initiatieven gepland ihkv het Rodelandbrood:

- Uitbreiding keten: onderzoek extra afzetmogelijkheden voor bloem & meel;
- Organisatie ontmoetingsmomenten met alle ketenpartners;
- Deelname aan evenementen in 2025:
 - o Carnavalsstoet Merelbeke-Melle – 30 maart,
 - o Oogststoet Oostakker – 2 september,
 - o Feest op straat – 21 september.
- Rodelandbrood in de picture op de Erfgoeddag in Merelbeke-Melle: '**Bakkeren**' is een kaartspel dat al meer dan 100 jaar gespeeld wordt in Merelbeke, met jaarlijks een grote wedstrijd rond Driekoningen. De 3 winnaars van de kaartwedstrijd krijgen volgens de traditie een groot koningsbrood als prijs. In januari 2025 zullen die grote koningsbroden voor de winnaars met Rodelandbloem worden gemaakt. Op de jaarlijkse **Erfgoeddag** die zal plaatsvinden op 27 april 2025 met als thema 'Game on!', zal de traditie van het kaartspel en de koningsbroden worden belicht door de Dienst Beleving van de gemeente Merelbeke-Melle. Bij de organisatie van dit evenement (bakworkshop e.d.) zal ook gewerkt worden met Rodelandbloem;
- In 2025 zal ook nagedacht worden over de **toekomst** van het Rodelandbrood, meer bepaald over hoe de keten na februari 2026 zonder bijkomende financiële steun vanuit de provincie en gemeenten verder kan;
- ...

INFOMOMENT NIEUWE TEELTEN – INSTITUUT VOOR LANDBOUW-, VISSERIJ- EN VOEDINGSONDERZOEK (ILVO)

Op 4 september 2025 organiseert het ILVO in het kader van het Rodelandproject een infomoment speciaal voor land- en tuinbouwers uit Merelbeke-Melle, Oosterzele en Gavere rond nieuwe teelten. Nieuwe teelten zoals eiwitgewassen, kruidenrijke graslanden en aromatische wortels staan centraal. Naast proefveldbezoek, komen ook verwerking en mogelijkheden voor afzet en samenwerking met het ILVO aan bod.

KIEVIT, STEENUIL EN KERKUIL – NATUURPUNT OOSTERZELE ISM LANDBOUWERS

In 2025 gaan de vrijwilligers van de **Kievit- en Uilenwerkgroep van Natuurpunt Oosterzele** in samenwerking met de lokale landbouwers, het ILVO en de Proefhoeve van Bottelare verder met het inventariseren en het markeren van **Kievitsnesten** en het sensibiliseren van landbouwers ivm het vrijwaren van de nesten.

Ook de nestkasten voor **uilen** in Oosterzele worden in 2025 verder opgevolgd door de werkgroep.

ZWALUWEN

Op het **ILVO** blijven de onderzoekers ook in 2025 de bezettingsgraad van de zwaluwnesten opvolgen en waar nodig maatregelen nemen ifv het optimaliseren van de nestgelegenheid.

Het **Regionaal Landschap Vlaamse Ardennen tot Dender** zal in 2025 kunstnesten plaatsen ism de **gemeente Gavere** op de gebouwen van de gemeentelijke basisschool in Baaigem ter ondersteuning van de bestaande kolonie Huiszwaluw.

De **vrijwilligers van Natuurpunt Boven-Schelde** blijven ook in 2025 de **Huiszwaluwkolonie** opvolgen aan de gebouwen van het Biocentrum Agri-Vet van UGENT in Melle.

Huiszwaluw Agri-Vet © Natuurpunt Boven-Schelde

STIMULEREN BIODIVERSITEIT OP DE ONDERZOEKSKOUTER – INSTITUUT VOOR LANDBOUW-, VISSERIJ- EN VOEDINGSONDERZOEK (ILVO)

Na de bijenhôtels in 2024, heeft het ILVO plannen voor de aanleg van een **bijenburcht** voor zandbijen en hommels die leven in ondergrondse gangen in losse grond. Ook de **bloemenweides** zullen verder worden uitgebouwd: op verschillende sites zullen rondom de gebouwen bloemenmengsels worden ingezaaid ifv bestuivers en vogels.

In 2024 zullen ook **nestkasten voor Torenvalk en Steenuil** geplaatst worden op de Onderzoekskouter.

SOORTENRIJKDOM OP DE ONDERZOEKSKOUTER IN KAART – ILVO

In 2025 zal een “**Bioblitz**”⁶ worden georganiseerd op de Onderzoekskouter van het ILVO. De bedoeling is om er op één jaar tijd 1000 soorten te inventariseren, iedereen kan hierbij helpen. In het kader hiervan zullen in najaar 2025 een 5-tal themawandelingen voor het ILVO-personeel georganiseerd worden met gespecialiseerde gidsen i.s.m. ForNaLab (UGENT) en INBO.

LEADER-PROJECT “VERBINDING TUSSEN BOER EN ZORG” – ZORGBAND LEIE EN SCHELDE, ILVO, EROV EN GEMEENTE MERELBEKE-MELLE

Zorgorganisatie Zorgband Leie en Schelde, het ILVO, EROV vzw (Economische Raad voor Oost-Vlaanderen), de gemeente Merelbeke-Melle en het Rodelandproject werken samen in het LEADER-project “Verbinding tussen Boer en Zorg” om lokale producten en producenten bij de bewoners van het woonzorgcentrum Lemberge te brengen.

In 2025 zal volop worden verder gewerkt aan het uitbouwen van de samenwerkingen met de lokale producenten (witloof, groene asperges, kiwibessap, aardappelen,...). In de week van de korte keten in mei 2025 zal opnieuw een evenement worden georganiseerd voor landbouwers uit de Rodelandgemeenten en andere geïnteresseerden.

⁶ Tijdens een BioBlitz worden zoveel mogelijk soorten gezocht binnen een tijdspanne, in een bepaald gebied.

KORTE KETEN

Ook in 2025 zal bij de activiteiten die vanuit het Rodelandproject worden georganiseerd zoveel mogelijk worden gewerkt met lokale korte keten producten. Daarnaast zetten de gemeenten en de andere Rodelandpartners ook sterk in op het promoten van de korte keten bij de activiteiten die ze organiseren.

De **gemeente Oosterzele** zal ook in 2025 in de week van de korte keten een korte keten wedstrijd organiseren waarbij deelnemers het gewicht van een zak Rodelandbloem moeten raden en daarmee een mand met korte keten producten uit de gemeente én de zak Rodelandbloem kunnen winnen. Daarnaast zal ook in 2025 opnieuw een korte keten markt worden georganiseerd op de avondmarkt van Sinksenkermis in Oosterzele.

De **gemeente Merelbeke-Melle** organiseert op autoloze zondag in september 2025 opnieuw het festival 'Feest op Straat' met een streekmarkt waar lokale producenten zich kunnen voorstellen met hun producten. Er komt onder andere ook een info- en proefstandje van het Rodelandbrood.

2. KLEINE LANDSCHAPSELEMENTEN (KLE)

SAMENAANKOOPACTIES VOOR INHEEMS PLANTGOED (BOMEN EN STRUIKEN)

Het **Regionaal Landschap Vlaamse Ardennen** organiseert jaarlijks in het najaar een groepsaankoop inheemse bomen en struiken met afhaalpunten in elke gemeente binnen haar werkingsgebied (o.a. **Gavere en Oosterzele**).

Jaarlijks in december organiseert de **Provincie Oost-Vlaanderen** een groepsaankoop voor land- en tuinbouwers en imkers. Via de groepsaankoop kunnen streekeigen bomen, struiken, klimplanten en fruitbomen worden besteld, gratis nestkasten aangevraagd en bloemenzaad voor akkerranden.

De **gemeente Merelbeke-Melle** zal begin 2025 weer haar jaarlijks initiatief om 1 boom of 2 struiken gratis te schenken aan haar inwoners hernemen. Daarnaast kan je als inwoner van Merelbeke-Melle bijkomend nog extra bomen en struiken bestellen aan een voordelig tarief.

Als inwoner van de **gemeente Oosterzele** zal je in het najaar van 2025 weer een gratis boom of twee gratis struiken kunnen krijgen via de gemeente (Actie “Elk een boom”).

© Provincie Oost-Vlaanderen

3. WATERLANDSCHAP

UITVOERING GEBIEDSPROGRAMMA WATER+LAND+SCHAP 2.0 'KLIMAATROBUUSTE VALLEI VD MOLENBEEK/GONDEBEEK EN DRIESBEEK' – PROVINCIE OOST-VLAANDEREN, MERELBEKE, OOSTERZELE EN FARYS

Overzicht van de goedgekeurde maatregelen uit het gebiedsprogramma waarbij telkens kort wordt aangegeven wat in 2025 op de planning staat:

- *Plaatsen van **stuwconstructies** in de bovenstroomse takken van de geklasseerde waterlopen in functie van het lokaal ophouden van water* – Provincie Oost-Vlaanderen: het effectief plaatsen van de stuwjes is voorzien in 2025-2026.
- *Aanleg **infiltratiegrachten** Rattepas* – Gemeente Oosterzele & Farys: uitvoering werken voor plaatsing buffergrachten en inbuizingen voor hemelwaterafvoer werden afgerond in 2024.
- ***Houtsnippers** uit landschapsbeheer ter beschikking stellen voor C-bemesting aan geïnteresseerde land- en tuinbouwers* – Provincie Oost-Vlaanderen: mogelijkheden zullen worden bekeken om een demomoment te organiseren rond houtsnippers.
- ***Beheervergoedingen** op maat voor realisatie van **bufferstroken** langs geklasseerde waterlopen* – Provincie Oost-Vlaanderen: naar aanleiding van het overleg van 6 maart 2024 met een 20-tal landbouwers werd beslist om deze actie niet uit te voeren binnen het kader van het Waterlandschapsproject.
- ***Erosiebestrijdingsmaatregelen** Oosterzele* – Gemeente Oosterzele: in 2025 wordt onderzocht of er naast de Diepestraat, waar de werkzaamheden in 2024 werden afgerond, nog een tweede interessante locatie is binnen Oosterzele waar kansen liggen om aan erosiebestrijding te doen.
- ***Erosiebestrijdingsmaatregelen** Merelbeke* – Gemeente Merelbeke-Melle: onderzoek kansen.

- *Aanleg rietveld/**waterzuivering** op kasteeldomein Zink Makenbos in Merelbeke* – Gemeente Merelbeke-Melle: de omgevingsvergunning zal worden ingediend in 2025. Na het verlenen van de vergunning zullen de werken starten in najaar 2025 of voorjaar 2026.
- ***Watercaptatie** i.f.v. landbouw door multifunctioneel gebruik bestaande voorzieningen* – Provincie Oost-Vlaanderen: het overstromingsgebied Broek in Balegem zal worden uitgebreid met een bijkomend buffer- en spaarvolume. Uit het spaarvolume zullen landbouwers water kunnen onttrekken tijdens droge perioden. Begin 2025 zal de vergunning worden aangevraagd. Na het verlenen van de vergunning is de start van de werken voorzien in het najaar van 2025.
- ***Watercaptatie** i.f.v. landbouw via gecombineerd buffer- en infiltratiebekken* - Gemeente Merelbeke-Melle: in 2025 zal de omgevingsvergunning worden ingediend. Na het verlenen van de omgevingsvergunning, zullen de werken starten in najaar 2025 of voorjaar 2026.
- *Inzetten op een **natuurlijke hydromorfologie** van de waterlopen* – Provincie Oost-Vlaanderen:
 - o **Dood hout**: op 7 locaties zal in 2025 dood hout in de waterloop worden ingebracht. Op 2 van die locaties zullen meerdere bussels dood hout geschrinkt worden ingebracht om zo micro-meandering te stimuleren binnen de bestaande bedding.
 - o **Vismigratie**: in 2025 zullen op 3 locaties met behulp van steenbestorting vismigratieknelpunten worden weggewerkt. Op de Driesbeek zal een inbuizing vervangen worden door een houten brugje. Na het verlenen van

de vergunning, zullen de vistrappen op de Driesbeek normaalgezien nog in het najaar van 2025 worden aangelegd.

- o **Herstel historische bedding van de Dekbeek:** nadat de vergunning is afgeleverd, zullen de graafwerkzaamheden plaatsvinden in september 2025, dan is de grondwaterstand in de natte vallei normaalgezien het laagst en op dat moment worden de broedvogels en overwinterende vogels in het natuurgebied niet verstoord. Door de historische bedding van de Dekbeek opnieuw open te maken, zal het water in de toekomst via de Dekbeek zo'n 500 meter verder parallel aan de Gondebeek stromen alvorens erin uit te monden. Dit zal zorgen voor vernatting van de aangrenzende percelen en het vertragen van de waterafvoer naar de Gondebeek.
- *Aanleg en herstel van **poelen** i.f.v. natte natuur in Melle en Oosterzele* – Provincie Oost-Vlaanderen ism de Regionale Landschappen: verdere aanleg van nieuwe poelen en onderhoud van bestaande poelen wordt voortgezet.
- *Aanleg en herstel van **poelen** i.f.v. natte natuur in Merelbeke* – Gemeente Merelbeke-Melle: verdere aanleg van nieuwe poelen en onderhoud van bestaande poelen wordt voortgezet.
- *Herstel **greppels** en ontwikkelen **plas-dras** zuidelijk grasland Provinciaal natuurdomein Drooghout* – Provincie Oost-Vlaanderen: publicatie bestek en uitvoering van de werkzaamheden in 2025. Met de vrijgekomen grond van het uitgraven van de poelen en het herstel van het microreliëf (de laantjes of de greppels) zal de bufferdijk rond het overstromingsgebied worden verstevigd en een stukje opgehoogd zodanig dat het overstromingsrisico voor de omwonenden beperkt wordt.
- *Verhogen van de **connectiviteit in het landschap** via de aanplant van KLE's in Melle en Oosterzele* – Provincie Oost-Vlaanderen ism de Regionale Landschappen: verdere aanleg van nieuwe KLE's wordt voortgezet.

ONDERZOEK EFFECT STUWEN ONDERZOEKSKOUTER – ILVO

Na de plaatsing van de twee stuwen op een gracht van de Onderzoekskouter in 2022, werden er ook vier peilbuizen geplaatst die sindsdien worden opgevolgd. In 2025 wordt in het kader van een doctoraat onderzocht wat de impact is van de stuwen op de grondwaterstand en het watersysteem als geheel.

EROSIEBEPERKENDE MAATREGELEN - ILVO

Ter hoogte van de Proefveldwegel en de Albert Van Bockstaelewegel situeert zich al jaren een erosieproblematiek. Bij hevige neerslag stroomt het met sediment beladen neerslagwater aan hoge snelheden tot beneden aan de Meersstraat waarbij ook het dekmateriaal van de Albert Van Bockstaelewegel deels wordt meegespoeld. Een combinatie van factoren ligt aan de basis hiervan: hellende percelen, de talrijke aanwezigheid van wegels waarlangs het neerslagwater aan hoge snelheid zijn weg zoekt, het ontbreken van kleine landschapselementen in dit gedeelte van de Onderzoekskouter,... In 2024 vond al een terreinbezoek plaats met het ILVO, de gemeente Merelbeke en de erosiecoördinator van het PCM. In 2025 zal het ILVO een lichte reliëfwijziging in haar percelen aanbrengen en een 5-tal meter brede grasstrook inzaaien, zodat het afstromende water van de Proefveldwegel lokaal wordt opgevangen en gebufferd.

4. NATUURONTWIKKELING

BOSUITBREIDING

Bosuitbreiding hangt samen met beschikbare gronden voor bebossing en dus vaak met aankoopopportuniteiten die meestal niet ruim vooraf gekend zijn, vandaar dat dit overzicht waarschijnlijk onvolledig is.

In najaar 2025 zal **Natuurpunt Oosterzele** een perceel van zo'n **0,48 ha** naast de Dekbeek, een zijloop van de Gondebeek, beplanten. Het gaat hier om een natte, voormalige paardenweide in de Gondebeekvallei. Ook nog eind 2025 zal een eerste deel, nl. **0,75 ha**, van een groter geheel van 2,30 ha dat Natuurpunt in 2024 in de Gondebeekvallei kon aankopen, worden bebost. Beide percelen liggen in Natura 200-gebied en sluiten aan bij bestaande bossen.

Op het kruispunt van de Makkegemstraat en de Haerlinckstraat in **Merelbeke-Melle** zal een **private bouseigenaar** begin 2025 samen met de **Bosgroep** een perceel van **0,42 ha** bebossen en zo de interne samenhang binnen de Makegemse bossen versterken: Boswijk en Bruinbos worden op die manier beter met elkaar verbonden.

Begin 2025 zal een **private bouseigenaar** in de Gentweg in **Vurste**, net ten zuiden van Rodeland, een grasland van **0,72 ha** bebossen ism de **Bosgroep**, aansluitend bij zijn bestaand bos.

Eind 2025-begin 2026 zal een **private bouseigenaar** ism de Bosgroep een nat grasland van **0,45 ha** bebossen in Oosterzele ten zuiden van de Bavegemstraat, op de grens met Sint-Lievens-Houtem. Het gaat om een smal en hellend perceel grenzend aan een bestaand bos buiten de perimeter van Rodeland.

Begin 2025 zal in **Balegem (Bergbos)**, ten zuiden van Rodeland) de eerste **0,5 ha** van de 4 ha in totaal van de gemeente Oosterzele worden bebost via een plantactie met het gemeentebestuur, buurtbewoners en familie en vrienden van de private bouseigenaar. Eind 2025 is voorzien om nog **1,8 ha** van de percelen in eigendom van de gemeente te bebossen, onder andere via plantacties met scholen, buurtbewoners, jeugdverenigingen,... De rest van de aanplant is voorzien in 2026.

De ophogingswerkzaamheden in een aantal zones zullen nog verder lopen in 2025. Op de opgehoogde percelen zullen Gele mosterd en Sorghum worden ingezaaid en een laag compost worden aangebracht. Sorghum is een van oorsprong tropische plant die door zijn diepe, intensieve beworteling en efficiënte waterhuishouding in staat is om droogteperiodes te overbruggen. Een extra voordeel van het diepe wortelstelsel van Sorghum is dat de teelt veel organisch materiaal aanbrengt en goed nutriënten kan benutten uit de verschillende bodemlagen, wat ideaal is op een dergelijke opgevoerde losse grond zonder organisch materiaal. Bedoeling is om de bodem op die manier toch enigszins voor te bereiden, waardoor de bosaanplant meer kansen op slagen heeft.

Uitgangssituatie Bergbos - © Bosgroep Oost-Vlaanderen

UITVOERING POELENPLANNEN

Aan het eind van de zomer 2025, wanneer het grondwater het laagste staat en de amfibieën de poelen verlaten hebben, zullen weer bestaande poelen worden geruimd en enkele nieuwe worden aangelegd door de Rodelandpartners.

Het **Agentschap voor Natuur en Bos** zal in 2025 haar planmatig beheer van de amfibieënpoelen in de **Makegemse bossen** verder zetten in functie van de optimalisatie van het leefgebied van Kamsalamander en Vuursalamander: lokale en gerichte ruiming van delen van poelen, oeverbeheer en de aanleg van bijkomende overwinterings- en schuilplaatsen (o.a. met dood hout).

De **Bosgroep Oost-Vlaanderen** zal na de zomer van 2025 twee poelen laten ruimen en twee nieuwe poelen aanleggen bij drie **private boscijenaars** in Scheldewindeke.

Het **Regionaal Landschap Vlaamse Ardennen** zal een verlande poel ruimen aan de Uilhoek in Landskouter.

MONITORING AMFIBIEËNPOPULATIES

Zoals de voorgaande jaren, zullen ook in 2025 in de gemeente Merelbeke-Melle 16 poelen worden gemonitord in opdracht van het gemeentebestuur.

Vinpootsalamander - © Brecht Alderweireldt

In het kader van de realisatie en opvolging van het Poelenplan Rodeland zullen in opdracht van de Provincie Oost-Vlaanderen in de loop van 2025 een 15-tal poelen worden geïntervieweerd in functie van amfibieën (via fuiken en schepnetmethode). Doel hiervan is een beeld te krijgen van de aanwezigheid van amfibieën en van voortplanting in de poelen die de voorbije jaren werden aangelegd of geruimd in Oosterzele en Gavere.

NATUURBEHEERPLAN (NBP) GONDEBEEK' – BOSGROEP OOST-VLAANDEREN

Na het infomoment van 18 november 2024 in de Kluize zal de Bosgroep Oost-Vlaanderen in 2025 inzetten op het brengen van een individueel bezoek aan alle geïnteresseerde eigenaars, het afsluiten van overeenkomsten en terreininventarisaties waarbij o.a. ook de aanwezigheid van voorjaarsflora zal worden in kaart gebracht.

De perimeter van dit **gezamenlijk natuurbeheerplan** sluit aan op die van het bestaande 'NPB Makegemse bossen' en bestaat daarmee vooral het oostelijke deel van Rodeland. Alle geïnteresseerde boscijenaars (private eigenaars, gemeenten,...) uit Merelbeke-Melle en Oosterzele kunnen deelnemen. Het natuurbeheerplan wordt opgemaakt op maat van, en in nauw overleg met de deelnemende eigenaars.

Aelmoeseneiebos & Gondebeek van UGENT - © Bosgroep Oost-Vlaanderen

5. BELEVING & COMMUNICATIE

PUBLIEKSEVENEMENT: AMFIBIEËNTUNNELS EN TOEKOMSTPLANNEN VOOR DE GONDEBEEKVALLEI

Op zondag 6 april zal een publieksevenement worden georganiseerd in de Gondebeekvallei om de meest recente realisaties van de Rodelandpartners in de kijker te zetten. De deelnemers zullen er alles kunnen ontdekken over de nieuwe amfibieëntunnels en over de plannen van Natuurpunt Oosterzele met hun recent aangekochte percelen. Het evenement is een gezamenlijke organisatie van het Rodelandproject, de gemeenten Merelbeke-Melle en Oosterzele en Natuurpunt.

TRAGE WEGEN IN DE GONDEBEEKVALLEI

In 2025 zal worden verder gewerkt aan de realisatie van het nieuwe wandelpad in de Gondebeekvallei. Concreet zullen de nodige administratieve stappen worden doorlopen (o.a. opmeting tracé door de landmeter, opstarten procedure voor verleggen buurtweg met omgevingsvergunningsaanvraag, voorzien van de nodige budgetten,...) vooraleer het wandelpad zal kunnen worden aangelegd en opengesteld voor het publiek. De effectieve aanleg van het wandelpad, inclusief plankenpad en nieuwe brug over de Gondebeek is voorzien voor 2026. Dit initiatief wordt getrokken door de gemeente Merelbeke-Melle en ondersteund door Natuurpunt Oosterzele, het ILVO, Aquafin en de Provincie Oost-Vlaanderen. Mooi voorbeeld van samenwerking tussen de verschillende Rodelandpartners!

WANDELLUS RATTEPAS EN NATUURDOMEIN DROOGHOUT – ANB, PROVINCIE OOST-VLAANDEREN EN GEMEENTE OOSTERZELE

In de omgeving van de Rattepas en Drooghout veranderde er in 2024 wel wat qua wandelaanbod:

- Door het nieuwe stuk van het Rattepasbos dat in 2023 werd aangeplant, legde het **ANB** ook een wandelpad aan;
- De **gemeente Oosterzele** voorzag – gekoppeld aan de rioleringswerken met de aanleg van een buffer-infiltratiegracht (cfr. Waterlandschapsproject) – ook een brugje en een nieuw wandelpad tussen de Rattepas en de Kasteelstraat;
- In het natuurdomein Drooghout vernieuwde de **Provincie Oost-Vlaanderen** in 2024 twee brugjes voor wandelaars, installeerde 3 vlonderpaden en paste de route van de wandelpaden beperkt aan.

In 2025 zullen voorbereidingen worden getroffen voor de uitwerking van een **wandellus** die het nieuwe wandelaanbod in deze drie gebieden met elkaar verbindt. Ook een gemeenschappelijk infopaneel zal worden gemaakt. Uitrol hiervan is voorzien in 2026.

RODELAND EN DEELPROJECTEN FINANCIEEL

BASISFINANCIERING PROJECT & UITGAVEN

Via het addendum van 1 juli 2022 bij de samenwerkingsovereenkomst wordt het Rodelandproject door de 20 partners verlengd tot 31 december 2025 en verhogen de financierende partners hun jaarlijkse bijdrage tot de volgende bedragen (vanaf 2022):

• Agentschap voor Natuur en Bos	€ 30.000
• Provincie Oost-Vlaanderen:	€ 30.000
• Gemeente Merelbeke	€ 7.500
• Gemeente Gavere	€ 4.500
• Gemeente Melle	€ 7.500
• Gemeente Oosterzele	€ 7.500
• TOTAAL	€ 87.000

De Bosgroep Oost-Vlaanderen draagt bij via de tewerkstelling van de coördinator en centraliseert de basisbijdragen.

Hierna volgt een overzicht van inkomsten en uitgaven van 2024, opgesplitst in projectkosten enerzijds en personeel- en werkingskosten anderzijds.

Projectkosten

De jaarlijkse projectkosten (communicatie, organisatie evenementen, catering,...) zijn begroot op 10.000 euro. Elk jaar wordt 10.000 euro van de partnerbijdragen gereserveerd hiervoor. Het deel van het voorziene projectbudget dat niet gespendeerd wordt, wordt sinds 2021 overgedragen naar het volgende jaar. Door de beperkte uitgaven van de voorbije jaren (oa in de eerste jaren van het project als gevolg van COVID), werd er begin 2023 gestart met €10.464, waar nog eens de jaarlijkse partnerbijdrage van €10.000 bovenop kwam. Aan het eind van 2024 kon €18.499 overgedragen worden naar het beschikbaar projectbudget voor 2025.

De **projectkosten** van 2024 hadden hoofdzakelijk betrekking op de uitgaven voor:

- Organisatie infomomenten en evenementen,
- Korte keten producten uit Rodeland op evenementen,
- Ontwerp voorstellingsflyer over het Rodelandproject,
- Uitlezen en verwerken data 5 peilbuizen Rodeland.

Budget projectkosten Rodeland					
Jaar	Gemaakte projectkosten	Jaarlijkse partnerbijdrage	Cumulatieve overdracht van de voorbije jaren	Totaalbudget ter beschikking	Jaarsaldo (= overdracht naar 2025)
2024	6.297 €	10.000 €	14.796 €	24.796 €	18.499 €

Personeel- en werkingskosten

De **werkingskosten van 2024** hebben betrekking op de kosten voor mobiele telefonie, verplaatsingen ikhv dienstreizen, softwarelicenties en nieuw materiaal - hardware (laptop, smartphone).

De **personeelskosten van 2024** hebben betrekking op de brutoloon, patronale rsz, eindejaarspremie, vakantiegeld, telewerkvergoeding, beheerskosten sociaal secretariaat, verzekeringen, fietsvergoeding, maaltijd- en ecocheques.

Via de **partnerbijdragen** is jaarlijks €77.000 voorzien voor personeels- en werkingskosten (de totale partnerbijdragen verminderd met €10.000 gereserveerd voor projectkosten).

Budget personeel- & werkingskosten Rodeland						
Jaar	Personeelskosten	Werkingskosten	Totaal (werking+personeel)	Jaarlijkse personeel & werking	partnerbijdrage	Jaarsaldo
2024	93.729 €	2.940 €	96.669 €	77.000 €	-	19.669 €

Het negatieve saldo in 2024 voor de personeels- en werkingskosten, wordt opgevangen door het declareren van een gedeelte van de personeelsuren op het PDPO-project en door de Bosgroep.

PDPO-PROJECT “SAMEN+WERKEN AAN HET LANDBOUWLANDSCHAP IN RODELAND”

Dit project is gestart op 1 januari 2022 en liep tot 30 juni 2024 (= 2,5 jaar). Het project kreeg Europese, Vlaamse en provinciale cofinanciering (65%). De Europese middelen waren afkomstig uit het Europese Landbouwfonds voor Plattelandsontwikkeling.

In het kader van het Rodelandproject zijn in overleg met de betrokken actoren verschillende actiepunten opgesteld rond natuur, water, landbouw, recreatie,... Binnen het Rodelandproject zelf zijn er echter geen middelen beschikbaar om intensief op het terrein acties op te zetten met de lokale landbouwers. Daarom werd dit PDPO-project opgestart, zodat we samen met lokale landbouwers uit de 4 Rodelandgemeenten konden werken rond bodemkwaliteit, bloemenranden en kleine landschapselementen. De kennis aanwezig bij de partners werd verspreid onder de landbouwers via demodagen, infomomenten, individuele begeleiding op maat bij de landbouwers thuis,...

Het projectbudget werd gebruikt om de **uitgaven voor communicatie en het materiaal voor demonstratiemomenten** te bekostigen, om **vergoedingen aan land- en tuinbouwers** te geven voor de uitvoering van maatregelen (complementair aan het bestaande subsidieaanbod) en **personeelskosten** voor organisatie demomomenten, individuele begeleiding landbouwers, communicatie, algemene coördinatie,...

Herkomst middelen	Voorzien budget (1 januari 2022-30 juni 2024)
Subsidie PDPO (65%)	128.713,00 €
Bijdrage Rodelandpartners (35%)	69.307,00 €
Bosgroep MOV (promotor) (26,46%)	52.396,09 €
Boerennatuur Vlaanderen (copromotor) (4,27%)	8.455,45 €
Proefhoeve Bottelare - HOGENT (copromotor) (4,27%)	8.455,45 €
Totaal	198.020,00 €

Europees Landbouwfonds
voor Plattelandsontwikkeling:
Europa investeert
in zijn platteland

BOSGROEP
OOST-VLAANDEREN

WATER+LAND+SCHAP 2.0 'KLIMAATROBUUSTE VALLEI VAN DE MOLENBEEK/GONDEBEEK EN DRIESBEEK'

De looptijd van dit project gaat van 28 april 2023 tot 1 juli 2026. In die tijdspanne kunnen de vier BVR⁷-partners (**Provincie Oost-Vlaanderen, gemeente Merelbeke-Melle, gemeente Oosterzele en Farys**) de maatregelen van het gebiedsprogramma uitvoeren en daarvoor een subsidie ontvangen.

Het totaal van alle maatregelen werd geraamd op **€ 1.525.142 incl btw**, daarvan wordt **€ 1.160.998 incl btw gesubsidieerd** via het Vlaams Klimaatadaptatiefonds. Het subsidiepercentage is afhankelijk van het type maatregel: investeringen worden voor 80% gesubsidieerd, grondaankoop en vergoedingen aan derden (bijv. landbouwers) allebei voor 50%.

Water+
Land+
Schap

Vlaamse
overheid

provincie
Oost-Vlaanderen

**Merelbeke-
Melle**

Oosterzele

farys

⁷ BVR-partners = Besluit Vlaamse Regering-partners verwijzend naar het subsidiebesluit voor de toekenning van middelen uit het Vlaams Klimaatadaptatiefonds om het gebiedsprogramma van Water+Land+Schap 2.0 "Klimaatrobuuste vallei van de Molenbeek/Gondebeek en Driesbeek" in uitvoering te brengen. Dit subsidiebesluit werd op 28 april 2023 goedgekeurd door de Vlaamse Regering en daarin zijn de subsidiebedragen per partner vastgelegd.

RODELANDBROOD

UITBOUW VAN EEN KORTE KETEN VOOR BROOD EN BROODPRODUCTEN IN RODELAND

Dit project was gestart op 1 september 2022 en liep tot 29 februari 2024 (= 18 maanden). Het project heette voluit “Uitbouw van een korte keten voor brood en broodproducten in Rodeland” en kreeg financiële steun van de Provincie Oost-Vlaanderen in het kader van “**Subsidies voor innovatieve projecten in de land- en tuinbouw**” (65%). De vier Rodelandgemeenten financierden samen 35%, de gemeente Merelbeke nam hierin het grootste deel voor haar rekening en was bovendien ook trekker van het project. Het project past in de Lokale Voedselstrategie van de gemeente Merelbeke.

Doelstelling van het project was de opstart van een **nieuw korte keten initiatief rond brood en broodproducten op basis van lokaal geteelde baktarwe**. De bedoeling was dat dit initiatief op termijn uitgroeit tot een duurzaam samenwerkingsverband tussen de verschillende ketenpartners: landbouwer, molenaar, lokale warme bakker en consument.

Het projectbudget werd o.a. aangewend voor de financiering van:

- zoektocht naar geïnteresseerde en gemotiveerde bakkers en molenaar uit de streek die samen met de landbouwers hun schouders willen zetten onder dit korte keten initiatief (**= uitbouw keten**), met o.a. het organiseren van bijeenkomsten voor deze potentiële ketenspelers en individuele contactname;
- **ondersteuning** van **telers** (o.a. teeltbegeleiding) en **bakkers**;
- **bekend maken van de lokale producten** ‘Rodelandbrood’, ‘Rodelandbloem’ en de korte keten bij de consument via eigen broodzakken, veldpanelen, posters, flyers, sociale media,...

HOGENT werd door de gemeente Merelbeke aangesteld om dit project te begeleiden.

Herkomst middelen	Voorzien budget (1 sept 2022-29 feb 2024)
Subsidie Provincie (65%)	19.741,15 €
Bijdrage gemeenten (35%)	10.629,85 €
Merelbeke (subsidieaanvrager)	5.904,85 €
Gavere	1.575,00 €
Melle	1.575,00 €
Oosterzele	1.575,00 €
Totaal	30.371,00 €

VERLENGING PROJECT RODELANDBROOD

De nood aan begeleiding en ondersteuning binnen de korte keten van het Rodelandbrood is intussen beperkter geworden dan bij de opstart van het project in 2022. Maar voor een aantal aspecten blijft de inbreng van **externe expertise** noodzakelijk, het gaat hier bijvoorbeeld om ondersteuning van de landbouwers bij raskeuze en teelt (inclusief het nemen en analyseren van bodemstalen), het uitvoeren van kwaliteitstests op de oogst in het labo, begeleiding van de bakkers, ondersteuning bij de prijszetting voor de tarwe en de bloem,... Het feit dat een onafhankelijke onderzoekspartner met de nodige specifieke expertise deze taken op zich kan nemen, zorgt voor kwaliteitsgarantie en voor vertrouwen binnen de keten.

Het Provinciebestuur besliste op 14 december 2023 om een projectsubsidie van **20.000 euro** te voorzien voor de verlenging van het project Rodelandbrood, met name voor het verderzetten van de begeleiding van de ketenpartners door een externe onderzoekspartner met de nodige expertise. De lokale productie, verwerking en afzet van het Rodelandbrood past helemaal binnen de doelstellingen van Klimaatgezond Oost-Vlaanderen.

Bovendien brengt het Rodelandbrood niet alleen de consument dicht bij de landbouwer, de molenaar en de grondstof van het brood, maar versterkt het project ook het landschapsproject Rodeland als geheel.

De 4 Rodelandgemeenten financieren elk 2.453,60 euro, wat het **totale projectbudget voor de verlenging van het project Rodelandbrood op 29.814,40 euro** brengt. Met dit budget stelde de gemeente Merelbeke begin 2024 HOGENT aan als dienstverlener. De gemeente Merelbeke centraliseert de middelen en zorgt voor de projectopvolging.

Herkomst middelen	Voorzien budget (1 maart 2024 - 28 feb 2026)
Projectsubsidie Provincie	20.000,00 €
Bijdrage gemeenten	9.814,40 €
Merelbeke	2.453,60 €
Gavere	2.453,60 €
Melle	2.453,60 €
Oosterzele	2.453,60 €
Totaal	29.814,40 €

WETENSCHAP IN RODELAND OP WIELTJES

Via het **maatschappelijk valorisatiefonds van de Universiteit Gent** kreeg **het Forest & Nature Lab (ForNaLab)** een budget van **10.000 euro** ter beschikking om het wetenschappelijk onderzoek in Rodeland voor het grote publiek meer zichtbaar te maken in het landschap.

Initiatiefnemer ForNaLab stelde BOS+ aan om een fietstocht uit te stippelen doorheen Melle, Merelbeke en Oosterzele langs onderzoeklocaties van de Universiteit Gent en andere onderzoeksinstituten (HOGENT en Instituut voor Landbouw-, Visserij- en Voedingsonderzoek) in Rodeland. Dit werd uitgewerkt in 2023 en 2024.

PROJECTSUBSIDIE NATUUR (PSN) AMFIBIEËNTUNNELS LANDSKOUTERSESTEENWEG-LEMBERGESTRAAT

De aanleg van de amfibieëntunnels is een gezamenlijk initiatief van de gemeentebesturen van Merelbeke-Melle en Oosterzele in het kader van het Rodelandproject met financiële steun van het Agentschap voor Natuur en Bos (Projectsubsidie Natuur) en met steun van Natuurpunt.

De gemeente Merelbeke diende in 2021 het subsidiedossier in. Het Agentschap voor Natuur en Bos kende een projectsubsidie toe van 54.885,60 euro. De restfinanciering wordt verdeeld onder de gemeenten Merelbeke-Melle en Oosterzele.

